

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Година XXII - Број 470
Субота, 31. децембар 1960.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

ШЕФ? ОВДЕ КОЛА 42Р!
НАЛАЗИМО СЕ НА ТРГУ
ЕЛИОТ! САНДУК СА ФЛУ-
ОРАНИЈУМОМ ЈЕ НЕГДЕ
У БЛИЗИНИ... ДВОЈИЦА
НАШИХ ЛОУДИ ЗАКЉУ-
ЧАНИ СУ КРАЈ
ЊЕГА!

ОВДЕ СМО НА-
ШЛИ БАНДИТЕ!
ИСПРЕД ОВЕ
КАФАНЕ!

НАШИ АПАРАТИ
ОДВЕШКЕ НАС НА ПРА-
ВО МЕСТО! НАДАМ СЕ
ДА НИЈЕ КАСНО!

АПАРАТИ СВЕ
ЈАЧЕ ОТКУ-
ЦАВАЈУ!

ЕВО ИХ, ШЕФЕ!
АЛ' ТО НИ-
СУ ПОЛИ-
ЦАЈЦИ!

МА КО ДА СУ...
ИЗГЛЕДА ДА СМО
СТИГЛИ КАСНО!

ПА... ПА ТО ЈЕ ФЛАШ
ГОРДОН... СА ПРЕФАРБА-
НОМ КОСОМ...
ЈОШ СУ
ЖИВИ,
ШЕФЕ!

БРЗО У БОЛ-
НИЦУ СЊИ-
МА!

КОЖНО ТКИВО ИМ НИ-
ЈЕ РАЗОРЕНО... НИСУ
БИЛИ ДУГО ИЗЛОЖЕ-
НИ РАДИЈАЦИЈИ...
ОВИ НЕУТРАЛИЗАТО-
РИ ЋЕ ИХ СПАСТИ!

ПА, ПРИЈАТЕЉУ ФЛА-
ШЕ, ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ НА-
МА СТАРИМ ДЕБЕЛО-
КОЖИМ РАГАМА ПОТРЕБ-
НО НЕШТО ЈАЧЕ ОД
ФЛУОРАНИЈУМА, А?

ИПАК СМО СЕ ЈЕД-
ВА ИЗВУКЛИ, РЕЗНЕ!
ДРАГО МИ ЈЕ ШТО
СЕ ТО СВРШИЛО,
АЛ' МИ ЈЕ ЖАО
ШТО СЕ УСКОРО
РАСТАЈЕМО!

ФЛАШЕ,
МИЛИ! ЧУЛА
САМ ДА
УМАЛО...

ПРОШЛО ЈЕ,
ДЕЈЛ! СУТРА
ПУТУЈЕМО КУКИ...
И СВЕ ОВО БИЋЕ
ЗАБОРАВЉЕ-
НО!

АХХ! ОД ТРЕНУТКА КАД САМ ВАС
ПРВИ ПУТ ВИДЕО, ФЛАШЕ, ЗНАО
САМ ДА СТЕ ГОЂЕНИ
ПОД СРЕЊНОМ ЗВЕЗДОМ!
ЗА СВЕ НЕВОЉЕ ЈА САМ
ДОВИО САМО БАНДУ
МРТВИХ ДЕЗЕРТЕРА...
А ВИ...

ЗА ВАШЕ НЕВОЉЕ... И ЗБОГ
ТОГА ШТО СТЕ ПОМОГЛИ
ФЛАШУ ИМАТЕ МОЖУ
ВЕЧИТУ ЗАХВАЛНОСТ...
И... ОВО!

КРАЈ

АДАМ МАНДРОВИЋ -
ШПИЈУН У ЛЕТЕЉЕМ АУ-
ТОМОБИЛУ - МОКРА
НОВА ГОДИНА - У СЛИ-
ЦИ И РЕЧИ - РАЗНЕ ВЕ-
СТИ И ЗАНИМЉИВОСТИ!

СРЕЊНА
НОВА
ГОДИНА

T.XI/60

ОПАСНА ПРЕТЊА

Пера Ждера никако није могао да наплати нека своја потраживања од Хорација. Због тога се једног дана дигао и одлучно затражио да му се дуговање плати.

— Немам! На поштену реч немам! — правдао се Хорације.

Тада му је Пера Ждера страшно запретио.

— Ако ми сада одмах не дам паре, онда ћу отићи свим твојим повериоцима и казаћу да си почео да плаћаш дугове.

Хорације је пребледео и без речи платио Пери Ждери оно што му је дуговао.

ЗАШТО СЕ ОНДА ТАКО ЗОВЕ

Белка повела у млетку Гају. А Гаја је опет имао обичај да стављено показује прстом када нешто зна.

— Слушај, они који су лепо васпитани никада не показују

прстом оно о чему говоре. То није пристojно.

— Гле, а зашто се онда овај прст зове кажипрст! — побунуло се Гаја искрено.

Била је 1628. година. На обали стокхолмског пристаништа искупио се 10. августа силан свет. „Ваза“, нова фрегата краљевске флоте, права лепотица с три витке катарке, требало је да тог дана крене на своју прву пробну пловидбу.

На обали су разговарала два човека: мајстор-бродоградитељ Јакобзен и дански посланик Ерик Грабе.

— Господине мајстору — обратио се посланик свом сабеседнику — имате пуно разлога да будете поносни. „Ваза“ је заиста диван брод. Можемо ли се надати да ће се часно показати на свом првом испиту.

— Надајмо се — одговори бродоградитељ. — Јер, брод је сagraђен од најбољег материјала. Поред тога, на броду има 64 топа тако да он у случају напада може сам себе да брани.

На броду су стегови већ били подигнути. У том тренутку дански посланик није могао ни да слути да ће бити сведок страшне катастрофе и да ће читаву ту ноћ преседети пишући опширан извештај свом краљу, а још мање да ће после много векова историчари проучавати тај извештај као најважније сведочанство о догађају који се одиграо 10. августа 1628. године.

Капетан брода Зефринг Хансон наредио је да се дигне сидро. „Ваза“ је лако клизнула по површини мора.

Наједном, удар ветра јако је накривио брод.

— Сви на своја места! — издао је наредбу уплашени капетан. — Смesta склонити топове са стране која је на удару ветра — довикнуо је Јонсону, заповеднику одреда војника који се налазио на броду.

Јонсон се сручио у простор између палубе где су били смештени топови, али није успео ништа да учини. Брод се страховито љуљао и под палубом је настао прави хаос. Јонсонове очи рашириле

ТАЈНА ФРЕГАТЕ „ВАЗА“

су се од ужаса: кроз отворе за топовске цеви журнула је вода у утробу брода.

— Савијајте једра! — дрекнуо је капетан.

Али, било је већ касно. На броду је завладала паника: 300 војника који су се налазили испод палубе узалуд су покушавали да се спасу воде што је поточица надирала.

Јонсон је једва успео да се дочепи палубе. Величанствена фрегата готово је лежала на боку. На очиглед стокхолмских грађана који су стајали камењени од ужаса „Ваза“ је лагано тонула заједно са посадом.

Председник специјалног суда устаде:

— Уважена господе! Саслушали смо исказе свих људи који имају било какве везе с предметом овог суђења. Међу њима чули смо и бродоградитеља Јакобзена као и заповедника војног одреда Ерика Јонсона и капетана Зефринга Хансона који су били спасени у последњем тренутку. Ипак, нисмо дошли

— И ја тако мислим. Брод је очигледно сagraђен непропорционално. Његов доњи део претерано је узан у односу на висину горњег дела брода. Поред тога, доњи део је сувише лак. Било је довољно неколико налета ветра да би брод стао да се љуља и да би се на крају преврнуо. Све друге грешке проистекле су из те две. Према томе, једини кривац могао би бити бродоградитељ.

— Поражен сам вашом проницљивошћу — са осмехом рече Грабе. Казали сте, „могао би бити“, а не „јесте“. Бродоградитељ би несумњиво био кривац да му основне размере брода није наредбом одредио сам краљ. Позвати краља на одговорност то је, разуме се, немогућно. И због тога, уважени, специјални суд никад неће наставити своје заседање...

Протекли су векови и судбина „Вазе“ била је давно заборављена. Међутим, пре неколико година инжењер Андерс Францен напустио је да пронађе стару фрегату која је кривцом једног краља потонула пре него што је и кренула на своју прву пловидбу. У октобру 1956. године његова тражења уродила су успехом. У стокхолмској луци, готово на истом месту где је нестала, Францен је пронашао „Вазу“ покривену дебелим слојем муља. Упркос вековима, брод је одлично очуван и његово извлачење на површину — радови на томе већ су почели — биће међународна сензација јер у читавом свету не постоји ни један добро очуван брод из времена чувеног тридесетогодишњег рата који је вођен од 1618—1648. године. За стару фрегату, дугачку 50 метара, припрема се у Стокхолму нарочита зграда-музеј.

ШТА ЈЕ БИЛО НАЈБОЉЕ

Ујка Паја био са Влајом у био скопу, на га после представе нита:

— Хајде, Влајо, кажи ми шта је у биоскопу било најбоље? Шта ти се највише свидело?

Влаја је неколико тренутака ћутао, затим је одлучно одговорио:

— Највише ми се свидео онај младић — продавац који је једнако понављао: „Хајде децо, лимунада, карамеле, чоколаде, слаткиши!“

И НЕШТО ГОРЕ

Влаја је једног дана казао нешто врло ружно, на му је тетка Белка обећала:

— Влајо, добићеш пет банки, али да ту ружну реч више нисам чула!

— Добро, тетка Белка, али ја знам једну реч још зору. Хоћеш ли ми дати сто динара па да је никад не чујеш.

МОРА ДА ЈЕ РЂАВО ВРЕМЕ

Шиља и Пера Ждера отишли у позорнице на премијеру. Шиља се комад баш ништа није допао, па је полако шипнуо Пери Ждери:

— Напољу мора да је врло рђаво време!

— Зашто?
— Па зато што комад ништа не ваља, а још се нико није максао с места.

ЖЕНЕ БЕРБЕРА

ИЗ ЈУЖНОГ МАРОКА
ЧИЈИ СУ ПРЕЦИ УНИШТИЛИ СТАРО ВИЗИГОТСКО КРАЉЕВСТВО ЧУВАЈУ УПОМЕНУ НА ТУ ПОБЕДУ НА ТАК НАЧИН ШТО И ПОСЛЕ 12 ВЕКОВА МОДЕ КОДЕ ОЧЕШЛАНЕ И УКРАШЕНЕ ТАКО ДА ПОДСЕЉАЈУ НА КРВНУ ВИЗИГОТСКИХ КРАЉЕВА

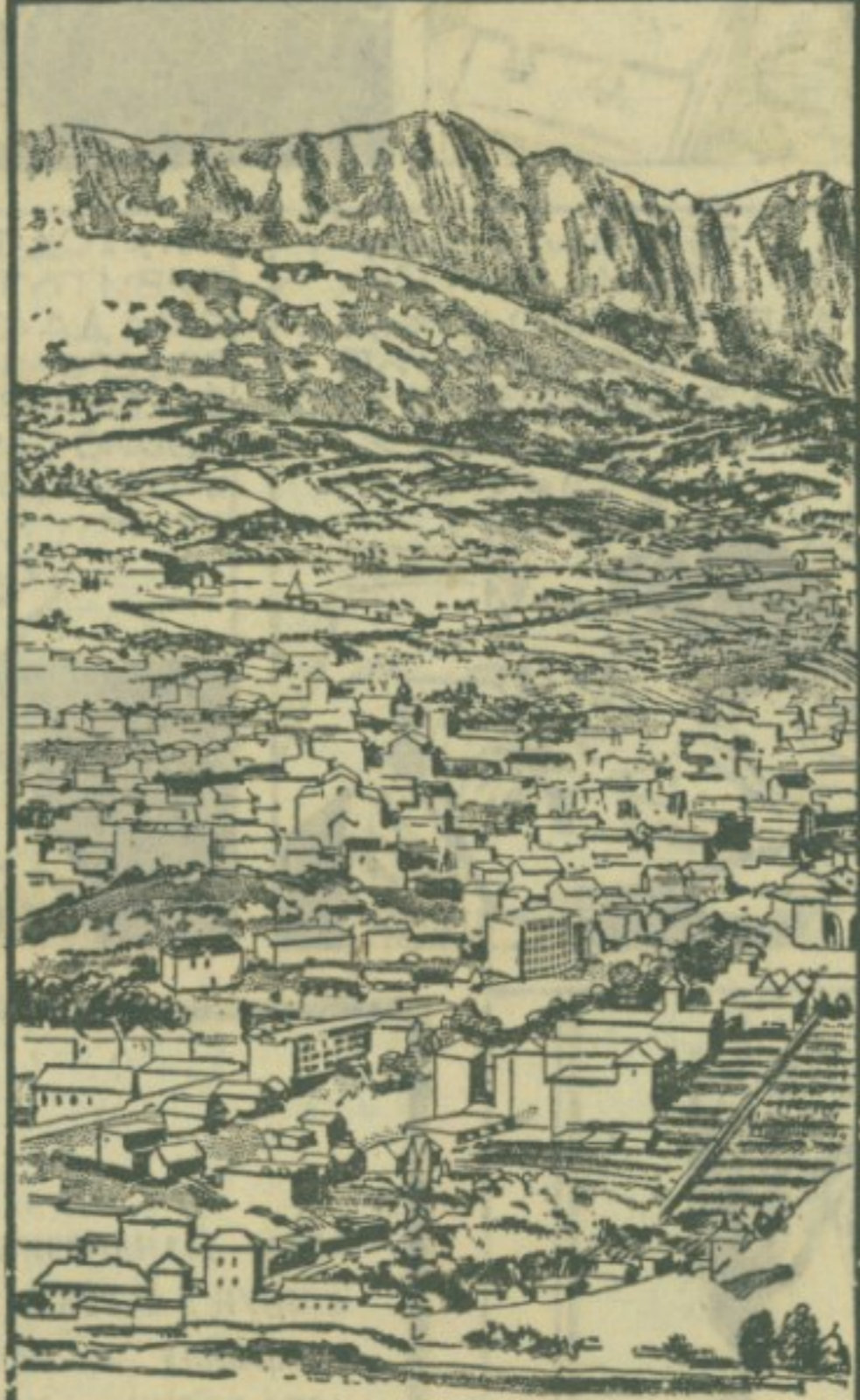

ГРАНА ДРВЕТА
НА КОЈОЈ ЈЕ ПРИРОДА „ИСПИСАЛА“ БРОЈ 1916
НАЗЕНА ЈЕ У ЈУТИЦИ (САД)

Ripley's — Веровалти или не!

ЛАБУД ТРУБАЧ
НАЈТЕЖА ЈЕ АМЕРИЧКА ПТИЦА КОЈА ЛЕТИ

ГРАД АКВИЛА (ИТАЛИЈА)
КОЈИ ЈЕ НЕМАЧКИ ЦАР ФРИДРИХ II СТВОРИО 1240 ГОДИНЕ ОД СТАНОВНИКА ИЗ 99 РАСТУРЕНИХ ЗАМКОВА,
ЈОШ ЈЕ ПОДЕЉЕН НА 99 КВАРТОВА,
ИМА 99 ТРГОВА, 99 ФОНТАНА И 99 ЦРКВА!

ДУВАН „ПЕРИК“
КОЈИ ЈЕ ВЕОМА ЗАК РАСТЕ ОДНО У ЈЕДНОЈ ОБЛАСТИ ОД 14 КВАДРАТНИХ МИЉА НА ЛЕВОЈ ОБАЛИ МИСИСИПИЈА
— И НИГДЕ ВИШЕ НА СВЕТУ!
ДЕМЕ МУ ЈЕ ТОЛИКО БИТНО ДА ЋЕ ПРЕ СЛАЂЕЊА МОРА ПОМЕШАТИ С ФИНИМ ПЕПЕЛОМ

© 1960. King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ВИШЕ ОД ПОЛА ВЕКА У АРЕНИ ПЕДРО РОМЕРО

(1754-1838)
ЧУВЕНИ ШПАНСКИ БОРАЦ С БИКОВИМА УБИО ЈЕ СВОЈ Б. 000. БИКА КАД ЈЕ ИМАО 76 ГОДИНА!
ЗА 61 ГОДИНУ У АРЕНИ НИЈЕ ЗАДОБИО ЧАК НИ ЈЕДАН ЈЕДИНУ ОГРЕВОТИНУ

ДРВЕНИ ПОЛИЦАЈАЦ

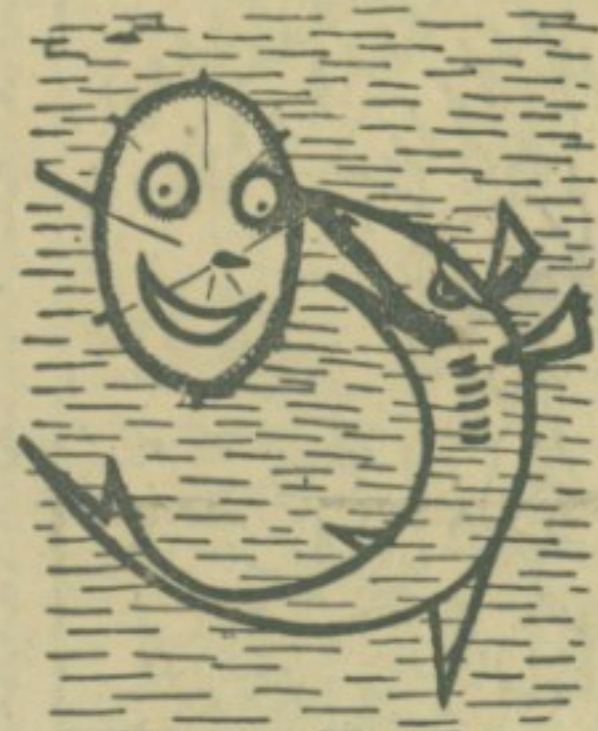
На главној улици једног француског провинцијског градића дуго је стајао „полицајац“ начињен од дрвета и у прописној униформи. Овај симбол закона и поретка благотворно је утицао на шофере и за време дежурства дрвеног полицајца није се догодила ни једна једина саобраћајна несрећа. Међутим,

више полицијске власти изгледа да је баш то забринуло и месним полицајцима било је наређено да уклоне свог дрвеног колегу. Наредба је овако мотивисана: „Веома је жалосно што дрвени полицајци доказују на делу да од њих град има више користи него од правих“.

Сунцобран и ајкуле

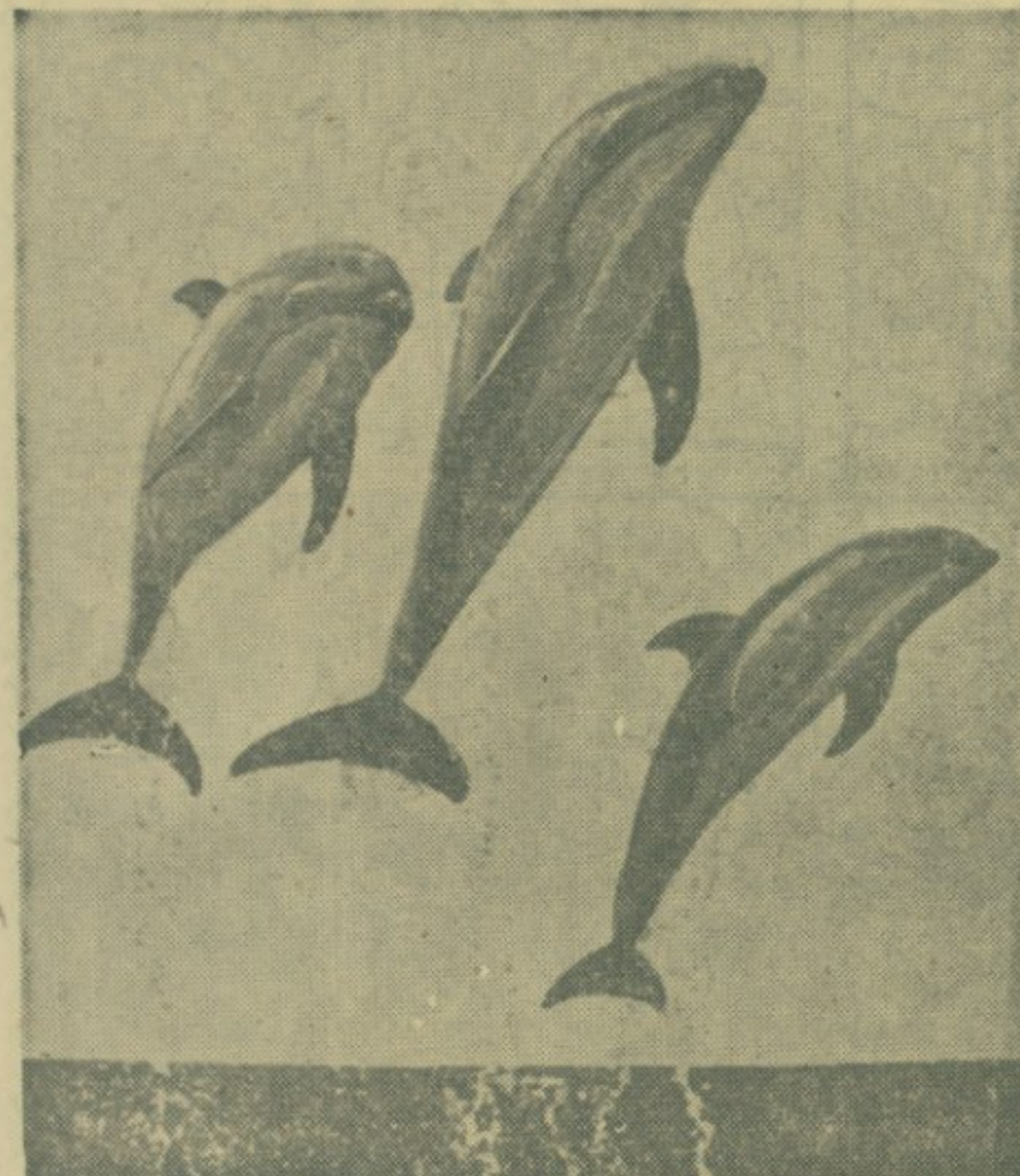
Познати аустријски истраживач морских дубина Ханс Хас извео је много опита не би ли открио чиме се ајкуле

могу уплашити. Показало се да се ајкуле највише плаше — шареног сунцобрана. Било је довољно да истраживач отвори сунцобран па да се ајкуле које су му се приближавале окрену и побегну.

НАЈВЕЋИ ПРОИЗВОЂАЧ ФИЛМОВА

Супротно ономе што се мисли, највећи произвођач филмова у свету нису САД већ Јапан, а највећи потрошач филмова у свету налази се такође у Азији — то је Индија.

БАЛЕТ ДЕЛФИНА

У чувеном калифорнијском акваријуму Мерленду, недавно је изведена невиђена приредба — комбиновани балет акробаткиње Ђулијете Праус и четири истренирана делфина. Гледаоцима је зачудио дах када је ова акробатска група изводила поједине тачке.

Интелигенција делфина — процењена као највиша у животињском царству — омогућује им да без много муке „науче“ да скачу кроз обруч постављен осам метара изнад воде или да гурају пред собом појас за спасавање. У погледу брзине, грациозности и тачности скокова делфини су готово превазишли свако људско биће. Они су, као што је познато, и дружељубиви, јер се у „трупи“ Ђулијете Праус поред делфина налази и једно младунче кита. На слици се види како три делфина скачу у савршеном поредку као млазњаци (лево), и док Ђулијета Праус држи обруч на висини од осам метара делфин непогрешиво скаче кроз њега (десно).

Само за ципеле

Када су у средњем веку племићи и богаташи почели да носе кожне ципеле, у градовима где је било плочника само су они смели да ходају по њима. Сиромашан свет који је ишао у обући од нештављене коже или у дрвенацима, кретао се само по џамбавом и блатњавом коловозу.

КАКВИ СУ БИЛИ ХОЛЛОВИ ЧУВЕНЕ МОНТЕЗУМИНЕ ПАЛАТЕ И КАКО ЈЕ ИЗГЛЕДАО ПОСЛЕДЊИ ВЛАДАР АЦТЕКА? НАЈБОЉЕ ПОДАТКЕ О ТОМЕ ДАЈЕ ЧУВЕНИ АМЕРИЧКИ ИСТОРИЧАР 19. ВЕКА ВИЛИАМ ПРЕСКОТ У ИСТОРИЈСКОЈ КЊИЗИ „О СВАЈАЊЕ МЕКСИКА“.

Монтезума, последњи независни владар Мексика, из племена Ацтека, био је веома наклон архитектури и његов удео у изградњи и улепшавању града био је заиста велики. Незадовољан резиденцијом свог оца, Монтезума II подигао је другу, још пространију и величанствену.

Ове грађевине биле су сазидане на тако великом простору да је један од освајача написао да је само њихов крв обезбеђивао терене потребне за борбу на турниру 30 витезова. Унутрашња декорација палате, шаролике драперије, кровови на којима су расли кедрови и друго миришљаво дрвеће, многи пространи апартмани, све је било, како је Кортес без устручавања рекао, лепше од било чега у његовој Шпанији.

Уз само велелепно здање налазила се зграда препуна оружја и војне одеће у нај-

савренијем реду и спремни за употребу.

Сам владар био је велики мајстор у владању маквахуитлом, индијанским мачем. Са одушевљењем је посматрао атлетске вежбе и ратне вештине које је повремено изводило његово младо племство. Једна од многих зграда служила је за житницу, а друге за складишта разних артикала, хране и опреме.

Била је ту и зграда са кавезима најдивнијих примерака птица сакупљених из свих делова пространог Монтезуминог царства. Око 300 особа старало се искључиво о њима и за време митарења брижљиво сакупљало прекрасно перје црвених кардинала, златних фазана и разноврсних птица из рода папагаја. У посебном одељењу чуване су птице за лов и грабљивце, међу којима и прождријви орлови огромне величине, допремљени са снежних Анда. Само за њихову исхрану набављано је 500 ђурки сваког дана пошто је њихово месо у Мексику тада било највештиније.

Уз ову зграду налазила се менаџерија дивљих животиња, уловљених из свих делова пространог ацтечког царства. Зоолошки врт био је попуњен великим бројем гми заваца и разним врстама змија чувених по својој величини и јачини отрова. Шпански освајачи нарочиту пажњу су поклонили звечарки коју су назвали „гневном малом животињом с кастанетама у репу“.

Змије су живе у дугим кавезима чији су подови били застрти перјем и папер-

јем или у дугим коритима гуним блата и воде. Животиње и птице имале су сасвим довољно простора за слободно кретање и довољно ваздуха и светлости.

Око свих зграда налазили су се пространи вртови пуни egzотичног цвећа, жбуња и медицинских биљки. Извори бистре воде светлуцали су

међу алејама и шумарцима са цвећем и шибљем сладућавог и опојног мириса. Неколико шароликих павиљона саграђених изнад базена са бистром водом, служили су монарху за освежење у данима несносних летњих врућина.

Али најкуксузија палата монарха Монтезуме налазила се на брду Чапултепек западно од престонице, посвећена пепелу његових предака. На његовом врху од црвених стена и сада се налази величанствен, мада запуштен замак који је саградио крајем 17. века млади вицекраљ Галвез. Поглед с тих прозора је незабораван. Километрима у-

није себи могла дозволити чак ни његова сувереница Елизабета I.

Приликом обеды на поду великог салона било је распоређено стотинама разних јела, држаних изнад пламена да би увек била топла. Његов јеловник се састојао између осталог, од дивљачи из удаљених шума и риба које су дан раније пливале у Мексичком заливу. Послуживале су га одабране девојке. За време јела око Монтезуме се постављао параван од резбарије са богатом позлатом да би га заштитио од „вулгарних погледа“. Седео је на јастуцима, а јела су служена на ниском столу пре-

Пошто би владарски апетит био задовољен, доносила би се вода у сребрним лаворима, а затим луле од дрвета са богатом позлатом из којих је Монтезума извлачио димове траве зване „дуван“. Док је пушио уживао је у игри грама својих лакрдијаша и мафионичара који су се стално налазили у палати.

Кад би свој дух на тај начин довољно освежио, повукао би се на спавање, после чега је примао амбасадоре страних земаља акредитованих на његовом двору, или изасланике градова који су му плаћали данак, или кацике, поглавике урођеника. Гости су пријављивали мла-

ХОЛЛОВИ МОНТЕЗУМЕ

около подножја Чапултепека простиру се вртови осенчени гигантским чемпресима са преко 15 метара у обиму, стари неколико векова још у доба освајања Мексика.

Монтезумино кућанство било је на нивоу варварског сјаја. Његове жене су у апартаманима проводиле своје слободно време у ткању и везовима, а нарочито у прављењу дивних предмета од најлепшег перја које чувари прикупе.

У палати се налазио велики број купатила и сам Монтезума се купао најмање једанпут дневно, док је одећу мењао четири пута у току дана. Никад није обукао поново одело које је на себи већ једном имао јер је оно одмах припадало његовим дворанима. Овакву навику

кривеном памучном тканином.

Зделе су биле од најфинијег грнчарског материјала из Подуле. Све што би се једног дана појавило на монарховом столу није смело више никад јер је давано његовим дворанима. Трпезарија је осветљавана буктињама од смоластог дрвета које су при сагоревању пријатно миришале.

Никад Монтезума није пио друго пиће осим напитка од чоколаде у који је стављана ванила и неки други зачини. Служен је у златним пехарима, са кашикама од истог метала или корњачине љуштуре. Цар је испијао најмање 50 пехара сваког дана. Свеже воће са тропског дрвета су сваког дана преносиле слуге у престоницу.

ди племићи који су, без обзира на ранг, изузев оних краљевске крви, улазили бононоги и гледали у под.

Одржавање двора у коме је живело неколико хиљада особа изискивало је огромне трошкове и захтевало веома компликоване обрачуне. Међутим, у Монтезумином домаћинству све је било у савршеном реду јер је једно посебно одељење служило као рачуноводство.

Тако је изгледао Монтезумин двор и његов начин живота у време кад га је шпански освајач Фернандо Кортес заробио 1522. године, после чега је последњи независни владар Ацтека извршио самоубиство.

МОНТЕЗУМА ЈЕ БИО ВЕЛИКИ МАЈСТОР У РУКОВАЊУ МАКВАХУИТЛОМ, ИНДИЈАНСКИМ МАЧЕМ

Мокра НОВА ГОДИНА

У Бурми се празник Нове године слави у априлу, у најтоплије време године, месец дана пре наступања кишног периода. Врућине постају све неподношљивије, наилазе дани кад је тешко радити, кад је човек уморан од свакодневног пакала... Тих најнеподношљивијих дана Бурманци славе Нову годину која је код њих истовремено и празник воде. А то значи да они за време празника, који траје четири до пет дана, поливају један

другог водом. Чак и председник Бурме полива водом своје ближе и са задовољством прима од њих њихове „мокре честитке“. Вода се сипа по оделу, намештају, пријатељима за врат.

У кућу човеку долазе пријатељи, на улицама га заустављају непознати и поливају га шмрковима, прскају га из ручних револвера за воду или обичних пумпи за бицикле. Занимљиво је да се пред празник Нове године готово не може ући у радње где се продају бицикли: сви купују пумпе да би се за пра-

нико не успева да се осуши између два поливања. У великим градовима чак и ватрогасна кола иду улицама и поливају пролазнике из својих јаких шмркова.

Под млазевима воде играју деца и одрасли. Јер, Нова година у Бурми истовремено је грандиозан фестивал песама и игара. На трговима седе стручњаци ових уметности а пред њима, на дугачким столовима, стоје читави низови награда за добре и најбоље извођаче: сребрне купе и пехари. Поливани водом, улицама се лагано крећу теретни аутомобили и ципови претворени у мање и веће позорнице, с певачима и играчима. Од камиона се не виде ни точкови: претворени су у птицу из бајке, у страшног змаја, велелепни храм или у — сеоска воловска кола. При оцењивању играчких и певачких група узима се у обзир и то с колико су маште оне украсиле своја кола. Шарени камиони заустављају се пред сваким столом и играчи изводе своје тачке. Награде на столовима за којима заседају оцењивачи просто се топе пред очима гледалаца јер готово свака група заслужи неку награду. И тако од јутра до вечери, све док траје празник Нове године.

КЊИЖАРА НА КОЉУ

Британски песник Вилијам Олд знао је унапред да ће издавачев рачун бити велик, па је одлучио да сам заради проценат који би требало да положи књижевницима за продају његове најновије књиге „Мађионичар од Вајерлауа“. Да би публику заинтересовао за ово своје дело он је потрпао све своје књиге у бисаге, натоварио их на белца Тригера и појахао га. Застајкујући повремено успео је да успут од Јокшира до Лондона, а и у самој престоници, распрода свих 3.000 примерака. Одлучио је зато да штампа ново издање.

СПОЉНИ ЗНАЦИ...

Кад цифре недостају, у Француској и „спољни знаци“ могу да буду меродавни за одређивање висине пореза. Ако неко има јахту, аутомобил или кућну помоћницу не може да каже да од својих прихода једва живи. Жан Кокто, књижевник и сликар — на својој кожи је осетио да и поклони спадају у спољне знаке благостања. Израдио је слику црквике Вилфранша и поклонило је тамошњој општини. Овај дар финансијске власти су процениле на више милиона, а кад неко поклања толику суму онда мора да има замашне приходе за опорезивање. Према томе, приходи Коктоа оцењени су веома високо. Уметнику стога није преостало ништа друго него да поклон повуче и слику прода по ниској, такорећи симболичној цени.

НЕ ВОЛЕ ШЕШИР

И у главном граду Каталоније води се борба против „симсомбреризма“ — „гологлавости“ мушкараца. Шеширнице Каталоније окупиле су се на саветовању — да реше какву би акцију требало да поведу и мушкарце одвикну од ружне навике да се на улици појављују гологлави. При том се утврдило да 90% учесника овог састанка ни сами нису имали шешире.

НЕВОЉЕ С ЈЕЛКОМ

Већ 13 година главни град Норвешке Осло шаље свом британском „колеги“ Лондону велику лепу јелку која се поставља на сред Трафалгарског сквера. Као права бомба експлодирала је нелавно у лондонској јавности вест да Осло не само што шаље Лондону јелку, већ и плаћа рачун за електрично осветљење утростено на новогодишњем тревту.

Кажу да је председник Вест министра, општине у којој јелка сваке године стоји, добио срчани напад кад је дознао за ову „срамоту“ Чиница да норвешка амбасада у Лондону плаћа рачун за утростену струју откривена је случајно. Наиме, неки чиновник електричне централе правих упоредну табелу потрошње струје за последње две године, утврдио је да Норвешка не плаћа довољно и да ће ове године уместо 70, имати да плати 210 фунти. Градски оци Лондона пожурели су да се извини и да изведе норвешку амбасаду да више она неће плаћати рачун за струју.

Јелка из Осла имала је и

раније у Британији „неприлика“. Један инспектор надлежан за здравље британског дрвећа изразио је сумњу да норвешка јелка може да пренесе у Енглеску разне болести дрвећа. Требало га је дуго убеђивати да та јелка уопште не долази у додир с британским дрвећем и да не постоји ни најмања опасност од заразе. Друге једне године неки цариник задржао је јелку на царинници тврдећи да на њу треба платити царину.

Због закрчености

Друмов еликим градовима и развијеним насељима све су више закрчени моторни возила, тако да је безбедност и возача и пешака све мања. Да би побољшали с обраћај и осигурали и возаче и путнике, група инжењера у Швајцарској израдила је пројект о подизању мреже подземних путева у Швајцарској. Први део овог плана предвиђа изградњу подземних аутомобилских путева између Базела и његових предграђа, као и повезивање Базела са главном швајцарском магистралом. За подизање овог првог система подземних аутомобилских путева у свету утрошиће се сума од 230 милиона швајцарских франка.

Земљописна карта за путнике на Месец

Научници Велике Британије, Француске и Сједињених Држава ће под руководством Универзитета у Манчестеру ускоро израдити карту месечеве површине која треба да буде далеко прецизнија и потпунија од досадашњих. Ова карта Месеца би имала да послужи људима када се буду искрцали на његовој површини, а на то, како смагтрају неки научници, неће се чекати ни читава деценија.

Њу снимати најсензационалније кадрове једног документарног филма.

У том тренутку Виченте који је био недалеко од мене заурлао је из свег гласа:

Ти си луд Ђино, бежи! Мени ни на памет није пало да се лишим оваквих слика и наставио сам да снимам.

Баш у тренутку када сам се налазио готово очи у очи са носорогом животиња се стушила на мене. Прострујала ми је само једна мисао: „Ала је брз!“ После тога више нисам имао времена да мислим. Осетио сам снажан, врео дах, а затим јак бол у грудима.

Носорог ме је, јурећи пуном брзином, оборио, али се затим догодило чудо. Уместо да се нађем под његовим ногама осетио сам да ме је нека сила подигла у вис и кад сам се расвестио видео сам да јашем на леђима огромне животиње.

Мој пријатељ Виченте није седео скрштених руку. Са једним другим сниматељем

НА ЛЕЂИМА

НОСОРОГА

Римски новинар, иначе одушевљени фотоамер и добар кинооператер, Ђино Берути примио је понуду да учествује у снимању једног документарног филма о дивљим зверима Африке. Са групом сниматеља обрео се једног дана у престојници Кеније Најробију, на температури од 40 степени изнад нуле. У тој земљи могу се наћи на слободи све најкрупније и најлепше звери средње Африке.

После недељу дана одмора у Најробију, неопходних за аклиматизацију, експедиција је кренула ка месту за које се сматрало да је најбогатије афричким зверима. Улогорила се и спремила да отпочне снимање. Високи плато планинских масива губили су се у даљини у облацима. Ђино је био одушевљен, али је нестрпљиво и подругљиво запиткивао свог пријатеља:

— Реци, Виченте, где су те крупне афричке звери о којима си толико говорио?

Експедиција је дотле сретала само стада преплашених газела. Нигде ни трага од носорога, опасних животиња, чије је снимање представљало један од циљева ове филмске путоловине.

Сниматељи су сутрадан ујутру поранили. Цип је био претрпан камерама, фотографским апаратима и филмовима.

— Налазио сам се у једном кланцу — причао је доцније Ђино, случајни јунак ове необичне приче. — Прошао је читав сат. Ништа значајно се није догађало. Почео сам да верујем да се носорог тешко може наћи и у дивљој природи Кеније као и у Вија Венето у Риму. Био сам љут

и нестрпљив. Изненада је из густе траве на неколико стотина метара од мене изронила једна тамна маса. Прилазила ми је полако њишући боковима.

Био је то прави правцати носорог! Одлично сам могао распознати његова два рога нешто иза ноздрва, што баш чини ову врсту особеном. Животиња је изненада стајла. Махала је главом и њушила ветар. Да ли је осетила моје присуство?

Не губећи ни тренутка приклонно сам камеру на око. Носорог је био још превише далеко. Одлучно сам да причекам док ми приђе. Као да је схватио моју жељу носорог је наставио да ми се приближава. Већ се налазио на 20, на 15, па на 10 метара од мене. Радовао сам се што

скочио је у цип и појурно пуном брзином за нама. Знао је да по сваку цену мора престићи животињу. Да би ме спасао, јер је кожа носорога тако дебела да је он практично неповредив пушчанним хицем, морао је да гађа животињу у око и једино тако да је дотуче.

Чинило ми се да маневрисање ципом траје читаву вечност, али је најзад обишао носорога на чијим сам се леђима упрос оштрим боловима добро држао. Хитац Вичентеве пушке био је мајсторски погодак. Носорог се сручио податом.

Приликом пада сломио сам три ребра, али то је било још најмање што је могло да ме задеси јер су врло ретки они који из судара са носорогом извуку главу.

„ЊАКНУТА СТАРИЦА“

Т

ајна једне мршаве старице која је у својој добро

закључаној кући водила живот пустињака недав-

но је откривена: Марија Андре из Ремса четири године обманјивала је гестапо. За време немачке окупације она је у свом дому пружила уточиште и негу савезничким пилотима и омогућила им да оду из окупираних Француске.

Чак ни њени најближи суседи у улици Камиј Лешар нису слутили да је старица, коју су сви они сматрали помало неморалном, неговада и скривала тридесеторицу пилота чији су авиони током рата били оборени над Француском. Своју тајну она је чувала све до смрти и тек кад је недавно, у 81. години настрадала у саобраћајној несрећи, један њен сарадник

из времена рата испричао је њене подвиге.

После смрти свог мужа, пре тридесет година, Марија Андре потпуно се повукла од света. Њени суседи виђали су је само једном седмично кад би изишла да купи намирнице. Када су 1940. године немачке трупе умарширале у Ремс, нико се није зачуло држању Марије Андре која је истог дана ставила полуге на врата а дрвене капке на прозорима чврсто закуцала.

У ствари кућа са закуцаним дрвеним капцима била је уточиште савезничких пилота оборених у ваздушним борбама и одатле су се они тајним каналима пребацивали у Енглеску.

Сваке ноћи седела је она пред емисионом радио-станицом коју је држала скривену у кокошњаци у дну свог врта да би јавила новости из Ремса и добила потребна упуства. Преко своје радиостанице одржавала је везу са Енглеском и члановима француског покрета отпора.

У својој кући старица је, за случај несреће, имала право стовариште оружја, између осталог и један митраљез. Али, она је своју улогу ексцентричне старице играла тако добро, да гестапо на њу никад није посумњао.

Кад је Француска била ослобођена суседи су запањено посматрали како два човека напуштају кућу Марије Андре. То су била два канадска пилота — њена последња два штићеника.

После рата старица је наставила свој усамљенички живот и необичан догађај — излазак два човека из њене куће — био је брзо заборавањен. Њени сарадници из рата поштовали су њену жељу и нису причали о њеним подвизима, чак су у њено име одбили одликовања које су јој савезници доделили за њене заслуге. Тек после њене сахране — стару Марију Андре прегазно је ауто кад је изишла у своју недељну куповину — Ремс је дознао за њену „тајну“. Грађани Ремса одлучили су да „накнутај старици“ подигну споменик-камен.

АКО НИСУ У СТАЊУ

Спортска друштва у немачком срезу Кронах Халт годинама су примала новчану помоћ да би плаћала људе за чишћење својих спортских трофеја. Ову субвенцију је недавно укинуо земаљски саветник др Емерт који ту меру овако образлаже: „Субвенције које се дају друштвима треба да служе унапређењу спорта а не да се њима плаћа чишћење бокала. Ако друштва нису у стању да своје чланове приволе да сами бесплатно гланцају своје трофеје, онда нека им се убудуће предају глинени пехари“.

Безначајна...

И поред тога што је земља веома велика, у поређењу са величином Сунца она је незнатна. Научници сматрају да би у Сунце могло да се „спакује“ око 1,300.000 наших земаља.

САСТАНАК ЦИНОВСКИХ КОРЊАЧА НА ОРИНОКУ

Почетком месеца марта хиљаде и хиљаде циновских корњача улазе у ушне реке Оринока да би у песку плитких залива положиле своја јаја. Првог дана кад жућкаста воде реке почне да опада, Индијанци поставе заседе по шипрајку дуж реке. Никад још откако се памти није се догодило да корњаче не дођу на овај општи састанак на реци Ориноку.

У јутарњем сумраку животиње се једва распознају али шум који настаје од сударања њихових оклопа све се више појачава и претвара у праву грмљавину. Из минута у минут број корњача се повећава. Оне буквално покрију читаву обалу где својим ногама почињу у песку да копају рупе у које свака од њих положи 80 до 200 јаја.

Иако су обале већ покривене циновским корњачама, нове животиње пристижу.

Тада Индијанци напуштају своја скровишта и невероватном брзином бацају се на плен. Бирају само велике — теже од 60 килограма и дуже од метра — и преврћу их на леђа. Животиње су немоћне и само очајнички машу по ваздуху својим ружним ногама.

Корњаче представљају један од најважнијих извора хране у венецуеланском делу Гвијане. Сваке године ловци улове око 50.000 животиња, од којих добију најмање 300 хиљада килограма меса, и прикупе око 10 милиона њихових јаја.

МЛАДИ

ПАДОБРАНАЦ

После великог митинга у Фернбору мали Стивен Рој данима није могао да се смири. Одушевили су га млазни авиони и „чудовишта“ са троуглим крилима, али су ипак најдубљи утисак на њега оставили падобранци. Сваког дана је запиткивао оца како се падобран отвара, како падобранци у прављају њиме, како се људи сналазе у висини. Отац му је стрпљиво одговарао на сва питања и чак му направио један мали падобран.

Све то ипак није задовољавало Стивену радозналост. Једног дана његова мајка је приметила да су јој нестала два чаршава, неколико конопца за сушење рубља и дршка од метле. Предосећала је да су у то умешани прсти њеног несташка, али је стрпљиво, иако са стрепњом, чекала да види шта ће се догодити.

Док је мама Рој једне недеље припремала доручак Стивен је ишчекао. Узалуд су га родитељи из свег гласа дозивали да дође на доручак. Он је хутао и припремао свој

подвиг, и тек доцније се са тавана неочекивано зачуо његов глас:

Ое! Овде сам! Гледајте ме кроз прозор... Видећете једног правог падобранца.

Оцу се дигла коса на глави. Није имао времена ма шта да предузме и спречи Стивена у његовој намери. Већ после неколико тренутака и отац и мати, престрављени, видели су како дечак огромном брзином пада се ви-

сине од 12 метара држећи се за дршку од метле изнад које се белела падобранска ку-пола начињена од чаршава. Дечак је врискао од среће али су се при додиру са земаљом његови крици радости претворили у запоставање. Отац и мати су потрчали као без душе. Био је сломио ногу и угрувао се сав. То је ипак било довољно да несташлук остане као поука коју ће дуго памтити.

Чудно позориште

У Лондону, у Улици Меднел постојало је пре 60 година једно мало позориште најчудније не само у Енглеској, него можда и у читавом свету.

У овом позоришту представе нису давале у одређен час, већ од 10 изјутра до 6 увече. Улазак за публику био је бесплатан, али су глумци морали да плаћају улазницу.

Позориште се звало: „Позориште за оглед“. У њему су се држале пробе, а оне су се мало разликовале од првих представа. Играла су ту и одлични глумци, али су главни били почетници који су се ту вежбали. То им је била добра прилика да овладају страх, бојазан и нервозу пред публиком. Некада би се десило да нема публике, па су глумци почетници молнили људе са улице да уђу унутра.

После дужег трагања

После вишемесечног трагања и преко служби за посредовање рада једна фабрика ракета успела је најзад да пронађе човека са стручним и телесним особинама потребним за обављање низа радова у унутрашњости ракете. Тај тако тражени експерт био је циркуски клоун.

Завесе од коже дивљачи

Последња мода у уређивању станова у Великој Британији су завесе и драперије од коже дивљачи. Питање је колико је ово помодарство практично, корисно и јевтино.

У три тома

Антологија немачке лирике, епике и балада из свих књижевних епоха биће снимљена на грамофонске плоче. Ова необична антологија стаје у три тома грамофонских плоча.

Сам себи ископао раку

Један гробар у месту Ахлијеу у Француској, док је копао раку за неког преминулог, пао је у њу мртав од срчане капи. Тако је овај 64-годишњи гробар сам себи ископао гроб.

АДАМ МАНДРОВИЋ

Воденичар Ђуро Мандровић и његова жена Мирослава ни су ни сањали када им се (5. септембра 1839. године) родио син Адам да ће он постати једна од најистакнутијих фигура у историји наше драме и нашег позоришта и подићи се, у своје време, до првих места у југословенској позоришној хијерархији.

У родном месту, Новој Градишци, свршио је тривијалку. У то време германизација је била у пуном жеку. Адаму је тешко пала немачка школска дресура па је више волео да буде воденичар, него да учи школу.

У то доба земљом су путовале немачке глумачке трупе, а 1857. у Градишку стиже дружина неког Осинског. Седамнаестогодишњи Мандровић редован је посетилац представа; не избија из позоришта. Када су глумци отпутовали у Пожегу, он је кренуо за њима пешке, и молио да га приме. Дебитовао је у Халтајевом комаду „Низ бисера“. Доживео је успех, иако је улога била незнатна. Додељиване су му улоге стално и то га је одушевило. С том трупом пропутовао је добар део Славоније. Новине су доносиле вести о њима, па су хвалиле и младог Мандровића — „наше горе лист“.

Казалишном одбору у Загребу пало је то у очи, јер је у то време улагао велике напоре да се уведу представе на хрватском језику, а за то су били потребни глумци Хрва-

ти. Године 1858. Мандровић је већ у Загребу где 2. фебруара дебитује у комаду „Састанак у граду Зрињу“ од Људевита Вукотиновића који га је и ангажовао. Успех је био велик.

Загребачка публика је одушевљена. Њој се свиња његово мушко држање, звучан глас и диван изговор. Из Загреба је отишао у Трст, а у јесен 1860. враћа се у Загреб где помаже да победи народна реч на сцени, што се и дешава 24. новембра 1960. год.

Мандровић је био у групи хрватских глумаца која је у летој сезони 1862. године кренула на турнеју по Војводини, па је стигла и у Београд. Грађани Београда били су тада на барикадама, а цео град лично је на ратни логор. Турски топови са тврђаве били су уперени на Београд и спремни да поново оспу паљбу. Долазак хрватских глумаца одушевљено је Београђане.

Прва представа давана је 26. јуна 1862. у сали велике пиваре. У загребачкој дружини било је више одличних глумаца, а нарочито се истицао Адам Мандровић. Хрватски глумци одабирали су комаде који су одговарали тадањој ситуацији у Београду. Између осталих даван је и „Никола Шубић Зрињски“. Адам Мандровић у улози Зрињског доводио је публику до заноса.

„Свака реч овог великог човека и свака реч сваког његовог јунака праћена је громким узвицима и бурним пљескањем и, то не беше већ више усхит, него прави занос, који својом чудном силом беше електрисао сву дворану те не беше краја одушевљеним узвицима и дугом одобравању.“

Хрватски глумци продужили су боравак. Позивани су у куће где су их лепо гостили, на улицама су их грађани одушевљено поздрављали, а приређивани су им и банкети. Лицејска омладинка приредила је хрватским глумцима банкет на барикадама, које су глумци касно у ноћ напустили.

Године 1863. Мандровић на позив београдског позоришта одлази у Србију где остаје две године вршећи дужност редитеља и управника, а тада поново иде у Загреб и тамо остаје до 1869. па се опет враћа у Београд где борави до 1873. године и најзад одлази поново у Загреб.

Овај бујни глумачки дух је

несмирен и пун акције. Мандровић не седи само у Загребу, него путује по земљи. Отвара казалиште у Вараждину. Године 1874. је у Дубровнику, а 7. марта 1882. слави двадесетогодишњицу свог уметничког рада. Честитке и поклони стижу са свих страна, а доцније га и српска влада одликује за велике заслуге за београдско позориште. У пензију је отишао 1. јануара 1898. Од публике се оprostио једном од својих најбољих улога у „Лују XI“. Али он и даље ради и стално је у вези са позориштем, па 1906. постаје управник Хрватског казалишта у Загребу и остаје ту три године. Умро је у Загребу 12. децембра 1912. године.

Овде ћемо изнети још неке чињенице из његовог живота. Адам Мандровић је 1869. године „проговорио прву глумачку реч са београдске сцене“. Отворио је зграду Казалишта у Загребу, а 1898. године био је у Софији при оснивању Бугарског народног позоришта, где је отворио и прву глумачку школу.

Адам Мандровић, глумац старе школе, био је у своје време један од најизразитијих глумаца југословенске сцене и једна од најмаркантнијих позоришних фигура словенског југа.

О њему се писало и то с правом као о великом уметнику, организатору и редитељу. Он солидно ствара улогу и проучава је до ситница. Прави је стожер око кога се креће хрватска драма. Енергичан и свестан своје дужности он је веома озбиљан а истицао се не само као глумац, него и као редитељ и управник. Као сјајан педагог он је створио целу генерацију младих уметника и код Срба и код Хрвата.

Када је по други пут оставио Београд Ђорђе Малетић пише о њему:

„Губитак би и у другим глумцима био осетљив, али је најосетљивији у господи Мандровићу, Бачванском и Јовановићу. Овакви глумци не могу се никад надокнадити, па ни у овој прилици кад би се опет нашло онако способно лице јер је индивидуалност од човека нераздучна. Мандровићев пун звучан глас, његово достојанствено држање, његово у пуном смислу лепо кретање на позорници, његове руке, његова

спољашност, његов неуморни труд, његово племенито срце, његов свестрано развијени таленат, све га је то учинило љубимцем публике и крепким стубом нашег позоришта“.

У току свог дугогодишњег рада Адам Мандровић је створио прве класичне и карактерне улоге нашег репертоара. У неким комадима играо је више улога. За 40 година свог рада имао је више од 1000 улога, а на позорници се појавио око 2000 пута. У новом Хрватском казалишту глумио је 86 пута у 46 комада. Из тих бројева види се број улога, а главне су биле: Едил, Тартиф, Магбет, Луј XI, Лир и друге. Дobar је био и у карактерним комичним улогама. Поред овога он је превео са разних језика око 40 драма. У Загребу је било много људи који су ишли у казалиште само када је играо Адам Мандровић.

Његове улоге су биле праве творевине. У његовом приказивању неке личности било је све што је потребно, све што је могло да занесе публику и одушеви је до крајњих граница.

Живот Адама Мандровића је једна права животна школа, а и поука како треба да се бори. Њему, који је постао један од најславнијих у историји нашег позоришта неки су, сада потпуно непознати, како је он доцније причао, „свјетовали да рађе иде камен клесати, него да остане код позоришта, за које абсоlutно није“.

Степенице Саше Гитрија

До пре неколико година, док је још био у животу, познати париски глумац Саша Гитри становао је у једној старој и високој кући. До његовог стана се долазило узаним, кружним степеницама на којима је сваки посетилац морао добро да се задува. После трећег спрата стајала је табла: „Још пет спратова!“

Кажу да су се одатле многи враћали, а то је Гитри баш и желео, јер се на тај начин спасавао многих непожељних посетилаца. Они који су били упорнији, већ после следећег завијутка нашли би се пред вратима глумчевог стана.

Једног јутра, уместо првобитног натписа, на хартији су биле исписане следеће речи: „Не журите се јер не волим задихане људе. Више волим да вас чекам још пет минута“.

600 година француског франка

Франак је створен 5. децембра 1360. године, под Жаном II, и тежио је 3,88 грама финог злата.

Уколико га је било више све је постајао лакши. Под Лујем XIII имао је само 0,621 грам злата, а под Лујем XIV — 0,366 грама. Под Наполеоном Бонапартом у њему се налазило 0,290 грама злата и то се није мењало све до 1914. године.

У данашњем „старом“ франку има 0,0020 грама злата, а у новом или „тешком“ франку има 0,180 грама финог злата.

Више него над Помпејом

Према рачуница стручњака, на Париз и околину сваке године падне два милиона тона индустријског pepела. Ове количине су далеко веће од оних које је избацио Везув на Помпеју пре непуних деветнаест столећа. Да би се обезбедио чист ваздух и заштитило здравље становника, предвиђено је постављање уређаја за апсорбовање сагорелих гасова из моторних возила и стварање „безгасних“ зона у граду.

ДАВИД И КОЧИЈАШ

Једном приликом славни сликар Давид изложио је једну од својих најлепших слика. Ушао је у салу и помешао се с публиком која се дивила његовом делу. Наједном запази једног човека кога је по одећу познао да је фијакерист. Давид му је приступио и упитао га:

- Видим да вам се ова слика нимало не допада.
- Заиста не — одговори посетилац.
- Али то је једна од оних слика пред којима се сваки зауставља.

— Нема пред чим. Погледајте, овај будаласта сликар је насликао коња чија су уста прекривена пеном а у њима нема њема.

Давид ућута, али чим се салон затворио он је уклонио пену.

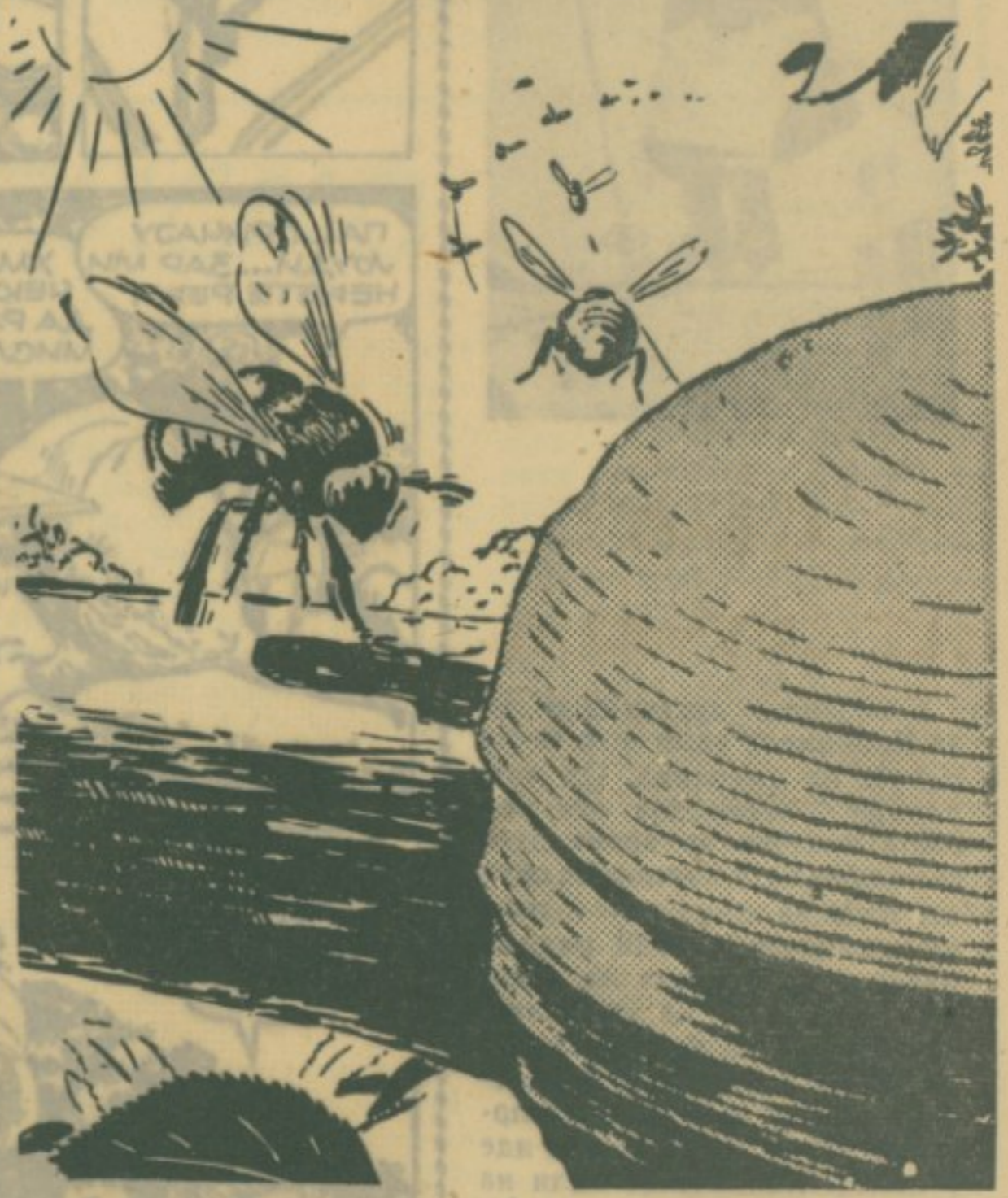

ИГРА СА СМРЋУ

Према извештајима савремених стручњака за временске непогоде, нарочито за громове, Бенџамин Франклин је био толики јунак да ни сам није био свестан — играо се са смрћу када је помоћу жаја и кључа доказао да је гром и електрицитет једно исто. Јер када је један руски научник покушао да понови његов експеримент — погинуо је.

САМО ЗА ДЕСЕТ ГОДИНА

Генерални секретар међународног удружења за географију Жорж Лаклавер изнео је у свом реферату на географичком конгресу који је одржан у Паризу колико је било непогода од 1948. до 1957. и колико је људи страдало у њима. У току тих десет година десиле су се 64 велике природне катастрофе и то: 25 поплава, 17 земљотреса, 16 оркана на мору, 3 торнада на копну, 2 ерупције вулкана и једна велика плима изазвана буром. У тим природним катастрофама изгубило је живот милион људи, што чини просечно 100.000 жртава годишње.

ИЗ РИЗНИЦЕ ПРИРОДЕ

Пчеле користе кретање Земље око Сунца да би обавестиле остале чланове своје „заједнице“ где има услова за скупљање хране и како се до тих места долази. Оне веома компликованом игром која је повезана са положајем Сунца на небу тачно показују места на којима се налази храна.

НА КОРИ ОД БАНАНА

Кора од банана страховито је клизава. То не тврде само они којима се догодило да се на улици оклизну на њу, већ и — два индонезанска инжењера.

У близини једне плантаже банана градила се велика фабрика и за њу је требало допремити тешке сандуке с деловима машина. Пошто нису имали погодан превозно средство, инжењери су од места искрцавања до фабрике превукли тешке сандуке гурајући их преко „тепиха“ од кора банана. Они тврде да су њихови радници обавили овај посао без по муке.

ДВЕ ГОДИНЕ У МЕТРОУ

Просечан запослен Парижанин који нема сопствена кола у току свог живота одлазати на рад и враћајући се с њега проведе у метроу пуне две године. Заправо, за годину дана радник или службеник преседи у подземној железници, аутобусу или тролџбусу 400 часова што за 45 година активног живота износи 18.000 часова.

И ЗА ТО ЛИЧНА КАРТА...

У САД је донет закон по чијим прописима свака ткањина и текстилни производ морају у трговини имати „личну карту“. На основу приложених података купац ће тачно знати од каквих је влакана начињен артикул, које су тежине влакна, њихово „породично име“ да ли су природног или вештачког порекла, итд. Закон се односи и на собне простирке, завесе, кишобране и томе слично. Ови прописи биће добро примљени међу купцима који се више вошпште не сналазе међу именима разних материјала, а и сами трговци не би се рекло да се у томе нешто више разумеју.

ПОСЛЕ 16 ГОДИНА...

Посетиоце филателистичке изложбе у Тел Авиву преплашио је крик једног човека. Он је у једној витрини спазио поштанску карту коју је његова мајка Хелена Хајнеман послала једној својој пријатељици у Праг из концентрационог логора у Аушвицу да је она упути њеном сину. Хелена Хајнеман није се вратила из Аушвица, а њену поруку син је прочитао тек сада, после 16 година.

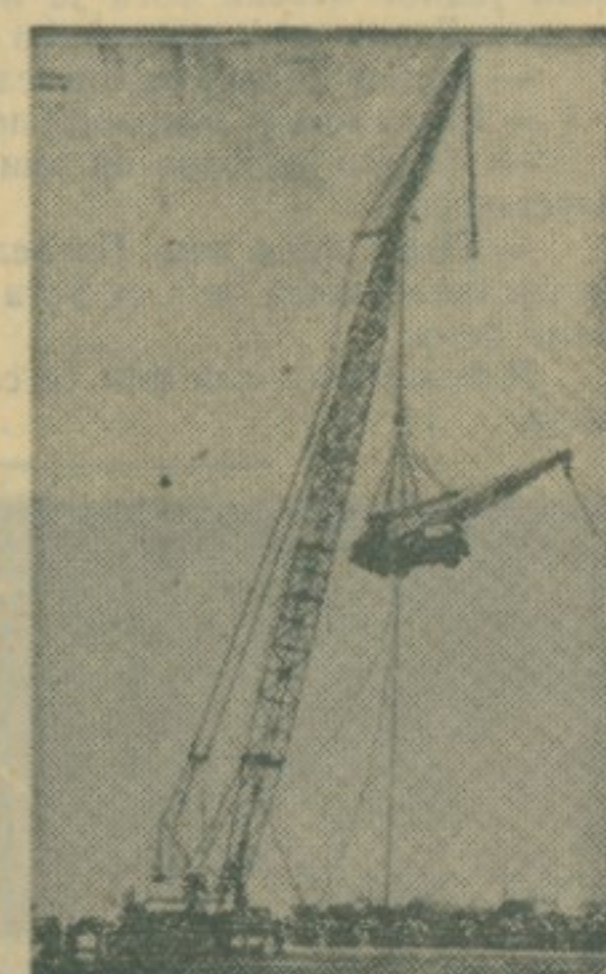
Дрво које не гори

Никада је отишла толико далеко да помоћу убризгавања извесних супстанција можемо да имамо дрво које се не скупља и не надима, које се не криви, које пркоси термитима и труљењу, најзад и дрво које не гори. Поред тога, из њега извлачимо хемијске супстанције које служе за добијање других производа: квасца, алкохола, лепка, пластичне масе све до мириса ваниле за сладолед који једемо.

Од свих живих бића највећи непријатељ дрвета ипак није човек. То су инсекти и гљиве које изазивају труљење. Класичан метод заштите дрвета су креозот и друга хемијска средства чијем се притиску излаже. Кочевци ограда импрегнирани таквим средством одржавали су се у влажној земљи по 18 година без икакве промене. То је навело људе да дрво за грађење кућа у крајевима где има термита прво потапају у дезинфекциона средства.

Најзначајније средство је свакако оно које дрво штити од ватре. То се, између осталог, постиже солима амонијума и бора, које се под јаким притиском дубоко убризгавају. После овога, ако се дрво баца и у најјачу ватру, остаје нетакнуто. Извесне врсте дрвета, које иако не подлежу утицају пламена, испуштају на великој топлоти гас који чак служи за гашење ватре.

Вршење је више експеримената од којих ћемо поминути један. Начињени су дрвени скелети двеју кућа од којих је само један био под утицајем хемијских производа. Скелети су постављени на извесном одстојању један од другог и посути петролеумом па на сваки бачена запаљена шибица. Док је грађа за другу кућу изгорела у року од 3 минута, прва је само осмућена, а кад је петролеум са свим догорео видело се да јој ватра није нашкодила.

ВЕЛИКИ И МАЛИ

Највећа покретна дизалица на свету подиже без напора свог „малог брата“ од 15 тона, 30 метара изнад земље. Главни „бум“ ове дизалице, дуг 60 а са делом који се истезе 75 метара, може да подигне 80 тона.

КАО ЛИМУНАДА ИЛИ МАЛИНА

Једна јапанска фирма изнеде је на америчко тржиште вино у тубама. Довољно је само мало „вина“ у пасти истиснути из тубе и помешати у чаши с водом па се добије право вино.

Изгубљене тајне

Историчари кажу да су стакла за увељичавање — лупа, наочари и слично — пронађени у 17. или 18. веку наше ере и да су она, поред осталог, омогућила Галилеју да учини своја прва и велика открића у области астрономије.

Они нам такође кажу да су Кинези знали за стакла за увељичавање пре Европљана, као и то да је римски император Нерон, који је био кратковид, имао монока од смарагда, кроз који је посматрао борбе у римском цирку. Међутим...

Приликом ископавања вршених у Асирији, био је пронађен један споменик подигнут у част бога Никроха. Напис на камену јасно показује да он представља планету Сатурн. То нас неће изненадити ако се сетимо да су Асирици били познати као извршни астрономи. Али, чудно је то што је тај бог представљен окружен великим прстеном.

И планета Сатурн има прстен. Међутим, тај прстен се не може видети голим оком: за то су потребне бар наочари с јаким увељичавајућим стаклима. Дакле?

Друга тајна. Римски историчар Плиније је забележио да је чувени говорник Цицерон причао да је видео један рукопис на коме је била написана читава „Илијада“ и то тако ситним словима да је цео пергамент могао да стане у једну орахову љуску. Какву је лупу имао Цицерон кад је могао да прочита тај рукопис? Какву је лупу и каква је прибор за писање мо-

Село на смучкама

Становници аустријског села Кицбицхела само што се не рађају на смучкама. Од најранијег детињства они све своје послове за време дуге зиме обављају користећи смучке: ђаци на њима иду у школу, димничар у свом радном оделу и са четкама на леђима такође је на смучкама поштар на смучкама разноси писма, па чак и месни свештеник, док му се мантија теписна на ветру, на смучкама иде у цркву. Као што се види на снимку и млекарница, носећи канте на леђима, на смучкама хита да однесе млеко на пијаци.

На последној „белој олим пијаци“ у Скво Валију у екипи Аустрије учествовала су гојинца такмичара родом из Кицбицхела.

WALT DISNEY'S **Полијана**

ДОКТОР ЧИЛТОН? ПА ПОШТО ЈЕ НЕДЕЉА И СУЊАН ДАН А ПАЦИЈЕНТА НЕМА, ВЕРОВАТНО ПЕЦА РИБУ У ПОТОКУ!

ХВАЛА!

ЕНО НЕКОГА СА УДИЦОМ...

МОРА ДА ЈЕ ОН!

ПОЛИЈАНА СЕ ИСПЕЛА НА КАМЕЊЕ ПОРЕД ОБАЛЕ...

ДОБАР ДАН, ДОКТОРЕ, КАКО СТЕ? ЈА САМ ПОЛИЈАНА И ЖИВИМ С МОЈОМ ТЕТКОМ ПОЛИ ХАРИНГТОН...

ЗДРАВО, ПОЛИЈАНА!

ДОКТОРЕ, НЕ ЈУТИТЕ СЕ... ДА ЛИ БИСТЕ МИ РЕКЛИ ЗБОГ ЧЕГА СТЕ СЕ ПОСВАЂАЛИ С МОЈОМ ТЕТКОМ?

А? ОХ, ОД КОГА СИ ТО ЧУЛА?

ПА... ПРИЧАЈУ ЈУДИ... ЗАР МИ НЕЧЕТЕ РЕКИ...

ХМММ... ЧЕКАЈ... ДА РАЗМИСЛИМ...

ЗНАШ, СВАЂЕ СУ ЧУДНА СТВАР! КАД СВАЂА ИЗБИЈЕ ИЗГЛЕДАТИ СТРАШОВОТО ВАЖНА, АЛИ САДА... САД... НЕ МОГУ ЧАК НИ ДА СЕ СЕТИМ ЗБОГ ЧЕГА СМО СЕ ПОСВАЂАЛИ!

ТЕТКА ПОЛИЈЕ ЗЛАТНА... АЛ' НИКАД СЕ НЕ СМЕШИ...

ХМ... А ИМАЛА ЈЕ ТАКО ЈУВБАК ОСМЕХ...

ОНА ЈЕ КОД КУЋЕ САМА... УСАМЉЕНА...

ПА...?

ЗБОГОМ, ДОКТОРЕ...

ХММ... ШТА? А, ЗБОГОМ, ПОЛИЈАНА!

...САМА... УСАМЉЕНА...

НАСТАВИТЕ СЕ

Калифове бригае

— источњачка прича —

У земљи великог калифа Хасана све је ишло низбрдо. Откако му је његов лекар рекао да му живот угрожава тешка хронична болка, једна мисао није му избијала из главе. Сећајући се без престанка да су његови дани избројани, говорио је себи:

— Желим да их искористим што је могућно више. Моје време је сувише драгоцено и треба да буде искоришћено на најбољи начин.

Али, авај, невоља је била баш у томе: који је и какав тај најбољи начин?

Сви они којима се Хасан обратио са овим питањем одговарали су му руковођени или интересима или полтронством. Дворани су му саветовали да све пергаменте у земљи испуни песмама испеваним у његову славу, лекари су га наговарали да се mane свега и да се сав посвети бригама око свог здравља, док су му хоће говорили да утоне у молитве и да скрушено чека свој крај.

Хасану је било јасно да ће, тражећи да учини нешто изузетно, дочекати смрт не учинивши баш ништа. Док је он тако проводио дане у размишљању његови дворани и чиновници занемарили су све своје дужности гледајући само да што више извуку из царских ризница о којима нико није водио рачуна.

Најзад, једног дана Хасан помисли: — Да бих сазнао шта би људи учинили да су у мом положају, биће боље да гледам шта они раде него да слушам шта говоре.

Он позва свог везира и рече му: — Нађи ми три човека различитих занимања и доведи их у двор. Ево шта ћемо учинити... и он објасни везиру свој план.

Сутрадан ујутру везир је довукао три везана несрећника пред калифа. — Ево их, — рече он. — То су трговац Јусуф, музичар Хусеин и земљорадник Цафер.

— Чуо сам — поче калиф строгим гласом — да су се они усудили да о мени говоре рђаво.

Везир повика: — Тачно је то, о калифе. Овај први је казао да си грамзив и да од поштених трговаца узимаш превисоке дажбине; овај ту је говорио да се не стараш о сиротињи, а тај трећи је тврдио да у твојој земљи нема правде.

Окривљени стадоше у глас да се правдају тврдећи да такве речи никад нису прешле преко њихових усана.

Везир их прекиде: — Ако то, калифе, и нису рекли, они су то мислили.

— Добро — рече калиф — за те богохулне мисли нека им се сместа одсеку главе.

— Милост! — повикаше несрећници падајући на колена.

Калиф као да је био дирнут. — Нека вам буде — рече он. — Поклонићу вам још један дан. Слободни сте до вечера. Кад сунце буде зашло бићете погубљени. Не покушавајте да побегнете, стражарима ће бити наређено да прате сваки ваш корак.

„Шта ли ће радити последњег дана живота?“ — питао се калиф.

Кад је поподне добро поодмакло, калиф се праћен наоружаном свитом упуту трговчевој кући. Била је затворена.

— Јусуфе, где си? — позва га калиф. Како нико није одговорио, један стражар гурну врата и калиф угледа Јусуфа простртог по земљи, искривљеног лица, уплаканог. Јусуф није престајао да јеча призивајући алаха и његовог пророка.

— Шта радиш то? — запита га калиф. — Чекам да ми одсеку главу. Али, ја желим да живим, нећу да умрем. Нудим ти све што имам, о калифе! Милост! Милост!

— Пих — добаци му калиф презриво. — Одлази. Не треба ми твоја глава и да те моје очи више не виде.

Од те прве посете није имао никакве користи и зато се упуту музичаревој кући. Овај је бацио своје инструменте у најзабаченији угао одаје. У сребрним посудима горели су миомириси, на малом столу стајале су чиније с ретким плодовима и баклавама, у ибрицима се пушио слатки шербет. Испружен на дивану, уметник се кљукао ђаконијама.

Кад калиф уђе, он се трже.

Зар већ? А ја још ни половину нисам појео. Треба да умрем кроз један час и зато сам частио себе свим оним што у животу највише волим.

Калиф га презриво погледа.

— Покупи своје инструменте. Нити ми је твоја глава потребна нити ме твој живот занима.

Затим се обрати свити:

— Идемо сад сељаку. Али, од њега могу још мање да очекујем.

Цафера није било код куће. Нашли су га на њиви како вуче тешку дрљачу. Кад угледа калифа он застаде, обриса ознојено чело и погледа према западу.

— Сунце већ залази. Па добро, ја сам спреман — рече он. — Нисам крив, али ти си моћнији, калифе.

— Шта си радио данас?

— Ко? Ја? — зачуђено запита Цафер. — Сејао сам и сад сам хтео да преко њиве прехем дрљачом. Штета... — додаде гледајући с љубављу своју њиву.

— И у томе си провео последњи дан живота?

— Па то је и мој свакодневни посао. Зашто бих данас радио нешто друго? Од тога ће неко ипак имати користи... моја деца.

Калиф је био изненађен и обрадован.

— Држи, то је за тебе. Купи још земље и обрађуј је још многе године — рече калиф — пружајући му кесу пуну златника.

Калиф се вратио у своју палату и од тог дана престао је да мисли на скору смрт. Обављао је предано свакодневне дужности водећи рачуна да и његови дворани и чиновници обављају своје. Кажу да је поживео сто година.

Амерички милионар Стон био је познат као необичан и хуљив човек. Једна од његових ћуди била је и та да се за неко време изгуби и никоме не каже где.

У мају 1948. године опет га је спопала та његова страст. Сео је у своја кола и возио се сатима без циља и плана — док му се на путу није испречила црна лимузина. Пошто су у њој били гангстери одведен је у неку усамљену кућу. Банда је била добро обавештена о својој жртви и већ имала спремно писмо адресовано на прокуристу Стонове фирме са сумом уцене коју треба да пошаље на постреват. Стон је морао писмо да препише својом ру-

ГАРАЖА ИСПОД ХАЈД ПАРКА

Да се закрчене улице Лондона донекле ослободе аутомобила који нису у покрету, донета је одлука о изградњи велике гараже испод Хајд парка где ће моћи да се смести хиљаду аутомобила.

ТАЈНИ ЗНАЦИ — ТАЈНО ПИСМО

ком — што је без оклевања и учинио јер су на њега била уперена два откочена револвера — и банда би следећег дана на основу овог могла да подигне пакетић са сумом од 300.000 долара.

Изгледало је да све иде по плану. Гангстери су телефонском обавестили свог шефа да су припремили све одлично и пожурили кући али тиме указали полицији пут у своје скровиште. Дуго студирајући добро смисљен план гангстера пропао је због једне ситуације, јер иако је банда потплаћивала слугу своје жртве и сматрала да је од њега сазнала све што треба — поткрала се грешка. Слуга је додуше знао да његов господар носи увек са собом два пера — једно напуњено плавином, а друго зеленим мастилом — али није знао да је зелено за Стонове присне пријатеље био знак да писмо не важи — а ово, написано под притиском гангстера, било је баш такво.

Тајни знаци и тајно писмо нису изум нашега времена па ни прошлих векова: они су стари колико и сама азбука.

Једна од најстаријих метода слања тајних порука сванула је она коју су измислили војсковође старе Грчке:

пошиљалац као и прималац имао је по једну облу палицу исте дебљине и дужине. Пошиљалац би око своје омотао обељен ремен тако да завијуци стоје косо један уз други. А он је водоравно — с лева на десно — писао на томе своју поруку. Када се ремен одмота, на њему су остала слова једно испод другог али на изглед без икакве везе. Тек када прималац омота траку око свог штапа могао је да одгонетне поруку.

Данас постоје углавном две методе за тајне поруке: шифра и код, али и Кронфелдов систем се још и сада употребљава.

Поред видљивих има и невидљивих тајних порука. Тако речи писане раствором гвозденог сулфата остају невидљиве све док се по њима не поспе мало раствора танина, када слова постану црна и читљива.

Све тајне службе на свету стално мењају своје начине

слања тајних порука. Стручњаци се увек старају да измисле нове знакове и методе. Неки пут је то обично јаје, по коме је писано алкохолним раствором шпнарки и стипсе, а кад се оно скува у сланој води и ољушти, запис се види на беланцету; неки пут је то само тачка на слову која кад се повећа испута претвори се у неколико речи и значи цело једно обавештење.

Тајна писма и све што стоји с њима у вези зову се ирачна наука, зато што им је циљ да што мање излазе на светлост дана, а наука зато што су само оштроумни људи у стању да проналазе стално нове, компликоване системе за прикривање али и одгонетање тих тајни.

НЕРЕШИВ ПРОБЛЕМ

Дужина свих улица Париза износи 1144 километра. Дужина која би се добила стављањем свих париских аутомобила једног иза другог изнела би 5.900 километра. Поставља се питање: како 5900 километра стаје у 1144?

ШПИЈУН У ЛЕТЕЉЕМ АУТОМОБИЛУ

Енглески контраобавештајцац пуковник Питто описује хватање нацистичког шпијуна који је за време рата долетео у Енглеску авионом начињеним од аутомобила.

Годину дана после слома Француске све је било спремно да авионом одлете у Енглеску.

Пре свитања одгурали су авион до једне стазе са дрворедом који је штитио авион од нежељених погледа. Мотор се одмах упалио. И док је виконт надзиравао рад машине Марсел је чврсто држао реп авиона који је подрхтавао. Затим се и он брзо попео у кабину и сео иза виконта. Неколико тренутака точкови су се рудали шљунковитом стазом, а онда се апарат одлепио од земље и полетео преко ниских живица и пољана.

Летели су највећом могућном брзином — 50 миља на час, и највише што су могли — на око стотину метара висине. Опрезно су избегавали летеве изнад већих градова. Нико их, изгледа, није опазио јер их ни један немачки авион није пратио нити је ко са земље на њих пуцао. Тек кад су прешли обалу јужно од Трепорта, сусрео их је један извиђач, енглески „Спитфајер“. Почели су да машу белом заставом да би показали своје мирољубиве намере и „Спитфајер“ их је спровео до енглеског аеродрома у Сасексу.

Ко је шпијун?

Изразио сам дивљење према овом њиховом подвигу. Али оно је постало још јаче када сам сутрадан отишао да видим њихов авион. Нисам никакав стручњак, али никад у животу нисам видео, нити сам могао да замислим да се тако нешто може отиснути са земље, а још мање прелетети 150 миља. Али ова чудна направа је то стварно успела.

Опет сам позвао виконта, овог пута самог, и он ми је поново до ситница испричао све исто о овом догађају, тако да сам већ причу знао напамет. Марсела је хвалио као механичара и доброг и спретног стручњака.

Исте вечери разговарао сам са једним колегом, аеронаутичким инжењером. Он је детаљно прегледао авион и био веома заинтересован начином на који је летилица импровизирана.

Затим сам опет разговарао са виконтом и он ми је и

овом приликом до танчина објаснио како је бензин набављен, као и то да је Марсел пренео мотор из аутомобила и уградио га у авион.

Позвао сам после овога Марсела да насамо разговарамо. Дошао је и сео према мени. Неколико минута сам га ћутећи посматрао, а онда благо упитао:

— Кажи ми, Марселе, зашто си то учинио?

— Учинио? Шта?

— Продао себе и свог господара — Немцима.

— Нисте у праву. Ја њих мрзим.

— Слушај, три ствари те издају. Прво, машина. Ти ниси мислио на то да ће било ко детаљно да је разгледа. Можда си се надао да ће при слетању бити уништена. Али један стручњак ме је детаљно упознао: обична аутомобилска машина, чак и тако фина као „Ролс-ројс“, има за ову сврху низак позисак. Могућно је да га само један искусан механичар, помоћу специјалних инструмената подигне. Са овом машином се то догодило. То је чињеница.

— Можда... господин виконт, — отпоче он, али ја га прекидох:

— Не, виконт зна да пилотира, али није механичар. Он се не разуме довољно у овакве ствари... Друго, немогућно је повећавање снаге мотора ако се нема специјално гориво. А њега није донео виконт, већ, по договору, твоји немачки пријатељи у резервоарима својих кола.

Марсел је покушао да издржи мој поглед, али је ипак оборио очи.

— А овде је трећи доказ — рекао сам — погледај ову

мапу Француске на мом зиду. Ја сам означио путању нашег лета. Она пролази на свега неколико километара од немачких аеродрома. У близини Трепорта прешли сте изнад немачких утврђења. На обали канала су концентрисане немачке противавионске батерије! А ни један пуцањ се није чуо док сте ви летели изнад њих. Није. Зашто? Јер су Немци знали да то летите ви — и куда летите. Они су ти наредили да виконта пратите.

— Зашто би Немци дозволити да два родољуба побегну? — упита Марсел с подсмехом.

— Дозволили су само једном родољубу — виконту, да би прокријумчарили свог агента — Марсела. Јер када си ти чуо план о бекству авионом, отишао си право Немцима и све им испричао. Они су ти наредили да виконту помогнеш. Ако погине у лету — каква штета за Немце. Али ако се докопаш Енглеске — бићеш добар шпијун.

Овде се животни пут ова два човека разишао: немачки шпијун Марсел интерниран је у логор, а по завршетку рата послан у Француску да би му се судило. Млади виконт прикључио се француским снагама у Северној Африци.

Што се тиче њиховог авиона, нисам успео да дознам шта се десило са њим, али сматрам да има права и услова да заузме место у Лондонском аеронаутичком музеју, крај свих оних других летилица, које су храбри пионирима послужиле као крила да се вину у ваздух.

био смештен у замку нити на имању. Омогућено му је да добије следовање бензина за своје аутомобиле, међу којима се налазио и један „Ролс-ројс“.

Али виконт је знао да је он само обичан заробљеник коме непријатељ из личног разлога пружа извесне привилегије. Једног дана док је пролазио двориштем видео је Марсела како брижљиво чисти велики „Ролс-ројс“. Тог тренутка синула му је идеја: „Зашто не бих саградио авион од ове најбоље машине на свету и њиме одлетео у Енглеску“.

То је била луда замисао али није могао да је се ослободи. Свој план је одмах поверио Марселу, јер му је за овакав подухват био потребан помоћник. Нашао је одушевљеног савезника.

Ускоро је млади виконт отпутовао у Париз. На дозволи је стајало да путује ради сређивања имовинских послова. Уствари из Париза је донео перспекте о конструкцији авиона. Отада, даноноћно је грозничаво изучавао сложене цртеже.

Енглеска обала је била удаљена око 150 миља. Затолико лет је требало најмање 50 литара бензина и 25 за резерву. „Марсела не смем никако да оставим — размисљао је — јер када Немци дознају да сам одлетео, знали би да сам имао помоћника, а то би једино могао да буде мој одани Марсел“.

У старом замку није било немачких војника, и та је околност помогла да се подухват оствари. Технички посао је могао бити обављен на миру. Марсел је донео неко старо рибарско једро да би се обложила конструкција авиона. Дрвену грађу су начинили од једног старог трпезаријског стола, а два точка, скинута са аутомобила, послужила су за предње точкове. Месеци су пролазили и безоблична конструкција је постепено добијала свој завршни облик.

Хангар у штали

Једна стара штала послужила је као хангар и у њој су обављени сви радови на грађењу. Највећи проблем је био: како набавити гориво. Подмињивати немачке вој

Тек што сам се вратио у своју канцеларију тога летњег поподнева 1941. године, неко закуца на врата и пре него што одговорих мој помоћник упаде веома узбуђен.

— Господине пуковниче, два Француза су авионом слетели у Сасекс.

— Па шта је ту необично? На континенту има неколико хиљада авиона и ако један слети...

— Али ни један није сличан овоме. У извештају се каже да је ручно направљен.

— Мора да су то браћа Рајт, — нашалио сам се, а онда озбиљним гласом додао: — где су ти људи?

— Кроз један час ће стигнути.

Доведена су у моју канцеларију два човека. Један од њих је имао нешто преко 20 година. У разговору сам дознао да је потпуно разликовао од младића. Знао се Марсел и био је код виконта шофер. Кад год би му се младић обратио, он је пре одговора сагнуо главу као да се клања у знак поштовања.

„Ко су ти људи?“ — мислио сам.

Авион са аутомобилским мотором

Када је рат у Француској био завршен млади виконт, који је био официр у једном коњичком ескадрону, вратио се на свој посед у области између Руана и Париза. Непријатељ је већ био окупирао овај део Француске. Немачки командант је убрзо увидео да мештани и сељаци овог краја необично воле виконта, па је зато подесио свој став тако да младог човека придобије за себе. Ни један немачки војник није

WALT DISNEY

Новогодишња прича Петра Пана

Да ли знате?

„Кишобран“ за авион

Кров од фибергласа на точковима заштићује од невремена раднике док инсталирају електронски систем на бомбардеру који може да лети два пута брже од звука. На аклоу се налазе и сигнале тако да је рад могућан и ноћу.

За чување кочева

Направа која се причврсти за трактор послужује за чување кочева из земље ако нису дебљи од 15 см у претнику. Један човек седећи у трактору на тај начин ће извадити 20 до 30 кочева у току једног часа. Може се употребити и за чување жбу нова и мањег дрвећа.

Несрећа због „цивилованих“

Откако се производе јевтини транзистори све је већи број слушалаца који их носе више да би се њима похвалили него што су жељни музике. Укључују транзистор на сваком месту па су постали права напаст за околину. Ти људи сада улазе и у музеје и док шетају галеријама слика, пуштају цез музику и сметају осталој публици. Нарочито су постали неподношљиви у Лувру. Недељом, кад је бесплатан улаз, мноштво света се окупља пред фигуром Венере од Милоса и пред Мона Лизом међу којима има и по два-три „љубитеља“ уметности са укљученим транзисторима. Управа Лувра још није донела одлуку о забрани пуштања музике у изложбеним просторијама.

На полу

На свега неколико километара од града Кируна, на северном полу, изграђен је модеран аеродром који треба да олакша интерконтинентални саобраћај. На овом аеродрому је начињена модерна pista и за вишемоторне млазне авионе.

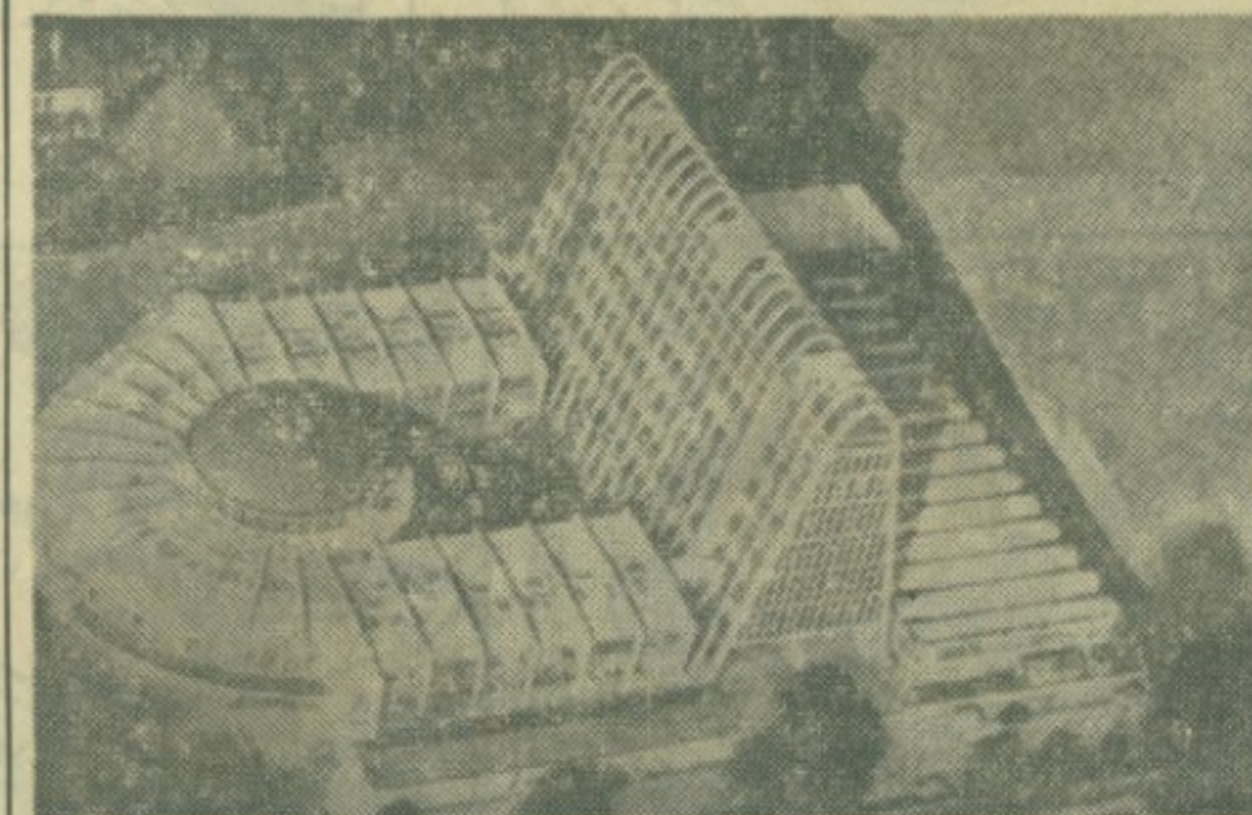
Кап луњик

Совјетска научна експедиција на броду „Об“ недавно је открила превлаку потпуно ослобођену од леда у подручју Антарктика и назвала је Кап луњик.

РАСПОЗНАВАЊЕ ПО ШЕШИРУ

У филму „Аламо“ чувени филмски глумац Џон Вејн је имао три улоге: играо је Деви Крокета, био је продуцент и режирао филм. Глумци и артисти распознавали су Вејнове „улоге“ само по шеширима које је мењао. Када би играо улогу Деви Крокета носио је капу од ракуна, када је био продуцент стављао је тексашки шешир, када је руководио снимањем као режисер носио је шешир старе америчке коњице.

Необична „архитектура“ у Енглеској

„Архитектура“ у Великој је нова школа у којој студијска почела је нагло денти технике уче вештину да се модернизације после другог светског рата. На слици се види врсту заната.

Најмоћнија електрична централа у свету

У електричној централни код Стаљинграда недавно је пуштена у рад двадесет прва турбина и тиме завршена изградња ове електричне централе. Њена снага од 2.415 киловата чини је данас највећом хидроцентралом на свету. У стању је да произведе годишње 14 милијарди киловата електричне енергије или осам пута више него што је износила укупна производња царске Русије 1913. године.

Овим хидроенергетским гигантима руководи само 14 људи у једној смени.

Надзвучне саонице

У Сједињеним Државама су недавно испробане специјалне саонице опремљене ракетним мотором. Постигнута је брзина од 3.202 километра на сат што значи да су ове саонице јуриле готово троструко брже од звука.

Летећи ауто

Совјетски инжењер Алексеј Смолин конструисао је „летећи ауто“. Помоћу хеликоптера, који се по употреби растави и смести позади у простор за пртљаг, овај аутомобил може да се подигне у ваздух и случају незгоде, да „прелети“ мање водене површине или да премости било коју другу препреку на свом путу.

За тренинг астронаута

Будући астронаути су изложени шестострукој сметњи у овој „шок соби“ коју су конструисали инжењери фабрике Беинг. Људи се у њој излажу истовремено буци, веома јакој светлости, вибрацијама и променама притиска, температуре и гасова. Пилот за то време треба да обавља све функције као и за време обичног лета.

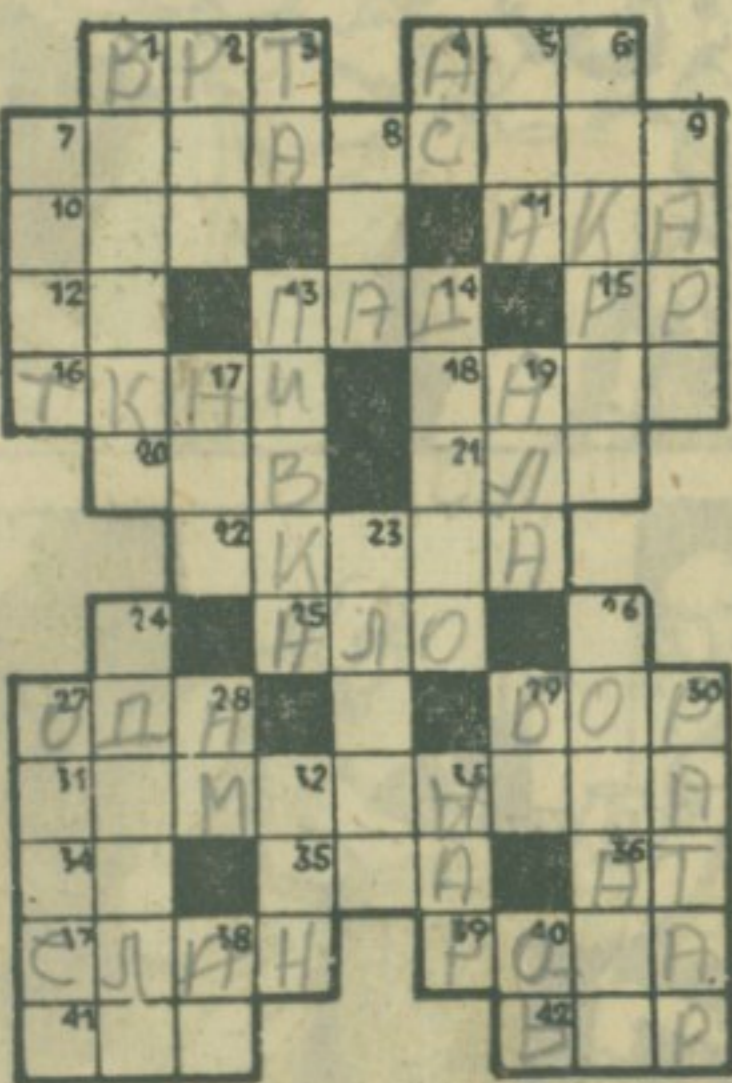
Морнар будућности

Америчка морнарица је показала чудну борбену униформу и опрему својих морнара: заштитно одело које ће их обезбедити у атомском, биолошком или хемијском рату. Сваки морнар поред тога има у рукама бацач пламена.

Водоравно: 1) башта; 4) острво на Преспанском језеру; 7) град у Пољској; 10) слово старословенске азбуке; 11) лука у Израелу; 12) два слова; 13) нагло спуштање; 15) познати заводни код Ниша; 16) текстилни радник; 18) француски хемичар (1838-1901); 20) савремени швајцарски књижевник; 21) град у Немачкој; 22) језеро на северу Европе; 25) телефонски позив; 27) похвална песма; 29) један четинар; 31) област у Италији; 34) ивици епископ комедиографа „Избрачиди“ 35) личност из Толстојевог романа; 36) коњ; 37) полет; 39) река у Швајцарској; 41) прилог за време; 42) место на Јадрану.

Успривно: 1) река у СССР; 2) наш уметнички филм; 3) хемијски знак за талијум; 4) права; 5) женско име; 6) острво на Јадрану; 7) град у САД; 8) предлог; 9) страна мушког имена; 13) наша река; 14) редни број; 17) прилог за место; 19) немањ; 23) северноамерички виртуоз на виолини (Миша); 24) прилог за место; 26) отока Скадарског језера; 27) музички састав од осам чланова; 28) део коњске опреме; 29) хемијски знак за бизмут; 30) пољопривредни радник; 32) митолошки бог стада; 33) јужно воће; 38) врста першуна; 40) река у Сибиру.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) никал; 6) хематит; 8) Еро; 9) срп; 11) манометар; 14) ас; 15) реп; 16) си; 17) трен; 19) са; 20) ел; 21) та; 22) Ин; 23) Пата; 25) Ис; 26) ерл; 27) за; 29) сталактит; 32) топ; 33) аја; 34) кошарка; 37) нокат.

Успривно: 1) неон; 2) И(ван) М(ажурањин); 3) „Кармен“; 4) ат; 5) Лист; 6) хрст; 7) траса; 8) Епа; 10) при; 12) Орел; 13) еп; 18) рен; 19) сат; 21) талк; 22) исток; 23) прасак; 24) Азија; 25) Ист; 26) ел; 28) Ата; 30) Арон; 31) так; 35) Шо; 36) Ра.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

Микијева невоља

Нова година је на прагу а Мики, заузет савршеним пословима, није стигао да купи намераване поклоне. Да његови пријатељи и рођаци не би остали без њих, оствариће Микијево планове и нацртаће предмете које је он мислио да купи. За то ће бити потребно да уложи мало труда. Најпре прегледајте с наших слика личности које је Мики желео да обрадује за празник, а затим свакој од њих доцртајте поклон.

Пати шешир украшен цвећем и тракама.

Раји, Гаји и Влаји клизачке и топле зимске капе.

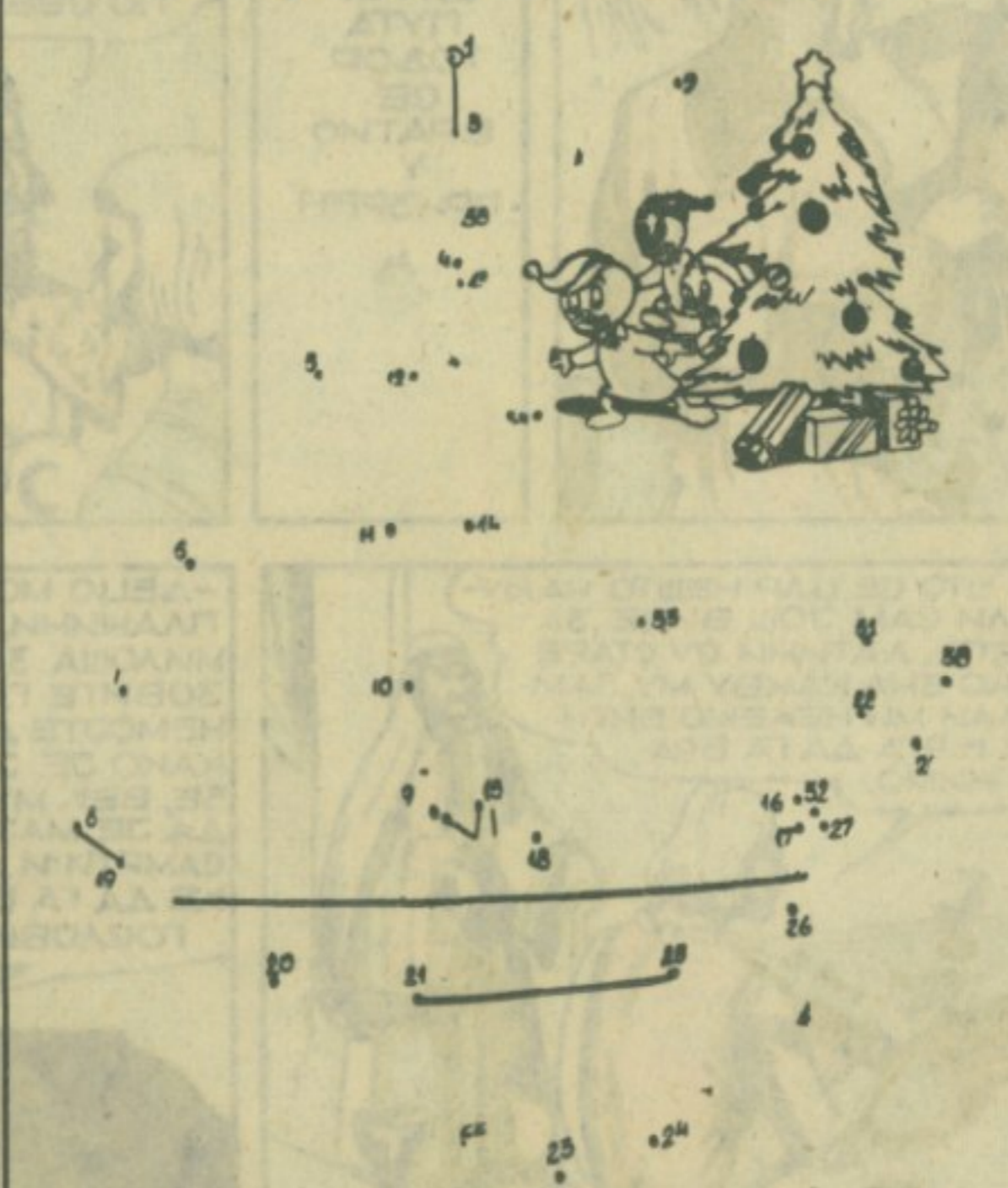

Стрицу-Ваји појас са великом кесом за новац и пуно цепова на оделу.

Мини ташку и одговарајући кишобран.

ПАЈИНА ЈЕЛКА

За своје сестрице Гају, Рају и Влају ујка Паја је спремио леп поклон који ће им ставити испод јелке. Паја је покушао да сачува „тајну“ и да им га не покаже пре Нове године. Међутим, деца су по облику пакета погодили шта им је ујак купио. Повежите бројеве од 1 до 35 на кету и ви ћете видети чиме ће Паја обрадовати своје сестрице.

... благодети водова ужива само један незнатан део човечанства. Деведесет процената људи на Земљи још и данас се снабдева водом из извора и бунара.

... стари Римљани код којих је све до 153. године п. н. е., Нова година почињала не 1. Јануара већ 1. марта, тај дан су свечано прослављали. Људи су се китили границима од

маслина и ловора и даривали се смоквом, урмама и медом да би им, како каже песник Овидије „цела година била слатка као што су и дарови слатки“.

... израз „плагијат“ којим се данас означава књижевна крађа, долази од латинске речи „плагијум“ која значи: продаја нечега што припада другоме.

... једини споменик коњаника који се сачувао из античког времена представља Марка Аурелија.

зракова три хиљаде пута је осетљивија од најосетљивије фотграфске плоче.

... у многим земљама на свету још у почетку нашег века канарнике су коришћене као „дегустатори“ рудничког гаса. Ове птице толико су осетљиве да губе свест при најмањој примеси отровних гасова у рудничким јамама. Срећом, добра „порција“ кисеоника враћа их из невестице.

... пингвини могу да препливају днев-

но и до 160 километара а да се не уморе.

МИХИ
by WALT DISNEY

ОПЕТ ЈЕ МИЊА ЗАКАСНИО НА РУЧАК!

ОХ... НЕ!

ЗДРАВО, УЈКА-МИКИ!

МИЊО, НЕ СМЕШ СЕ ИГРАТИ С ТАКО ГРУБИМ ДЕЧАЦИМА!

ОН ЈЕ БИО БЕКИ ОД МЕНЕ!

КАСНИЈЕ ТАКО! САД СЕ ЛЕПО МОЖЕШ ИГРАТИ И У НАШЕМ ДВОРИШТУ!

ОХ! ТРАМБУЛИНА!

ПОКАЗАЋУ ТИ КАКО ОДСКАСЕ! ГЛЕДАЈ!

ВИДИШ, МИЊО?

ГЛЕ! ТО ИЗГЛЕДА ЗАБАВНО!

ХЕЈ! ГУ-БИ СЕ!

ШТА ЈЕ? ОРЕШ ДА СЕ БИ-ЈЕШ?

ПА ТО ЈЕ МОЈА ТРАМБУЛИНА!

ДА... ОН ЈЕ БИО БЕКИ ОД МЕНЕ!

МИЛОШ ВОЈИНОВИЋ

ТОДОР БЕЗ ИР ИЗВАДИ ДАРОВЕ КОЈЕ ЈЕ ЦАР ДУШАН ПОДАО СВОЈОЈ ВЕРЕНИЦИ И ЦЕЛА СЕ СОБА ОСВЕТИЛА ОД ДРАГОГ КАМЕЊА.

ПРИ СВЕЛОСТИ ДРАГУЊА УЧИНИ СЕ ТОДОРУ ДЕВОЈКА ЛЕПША ОД НАЈЛЕПШЕ ВИЛЕ.

ДИ ЦАР ДУШАН ПОВЕДЕ СА СОБОМ 12.000 СВАТОВА СА ГРАДА СУ ГЛЕДАЛА ДВА БРАТА ВОЈИНОВИЋА КАКО СВАТОВИ ОДЛАЗЕ БЕЗ ЊИХ

Д ВЕК СУТРАДАН ЦАРЕВ ИЗДАО НИК ОПРОСТИ СЕ ОД ЛЕЂАНСКОГ КРАЂА И КРЕНУ ЗА ПРИЗРЕН

ПОСЛЕ ДУГОГ ПУТА ТОДОР СЕ ВРАТИО У ПРИЗРЕН

— ШТА, ЗАР СЕ ТОЛИКО ПРОЧУО ЗНАУМ МОЈИХ СЕСТРИКА. ЧИМ СЕ ВРАТИМ ИЗ СВАТОВА КАЗНИКУ ИХ ДА МЕ ВИШЕ НЕ СРАМОТЕ ПО СВЕТУ

— ДЕЦО МОЈА, ВИ ИМАТЕ БРАТА У ПЛАНИНИ, МОГ НАЈМАЉЕБ СИНА МИЛОША. ЗА ЊЕГА ЦАР И НЕ ЗНА ЗОВИТЕ ГА ОДМАХ ОВАМО АЛИ НЕМОЈТЕ ДА МУ ПИШЕТЕ ШТА ЈЕ И КАКО ЈЕ, ЈЕР НЕКЕ ХТЕТИ ДА ДОЂЕ, ВЕК МУ ЈАВИТЕ ДА ЈЕ МАЈКА НА СМРТИ И ДА ХОЋЕ ДА ГА БЛАГОСЛОВИ

ЦАР ДУШАН, ЈУТ ШТО ЧАК И КРАЂ МИХАЈЛО ЗНА ЗА КАВ-ГЕ ДВА БРАТА ВОЈИНОВИЋА, ОТИШАО ЈЕ У СВАТОВЕ И НИЈЕ ИХ ПОВЕО СОБОМ.

— ЈАО МИ ЈЕ ШТО СЕ ЦАР НЕШТО НАЈУТИО НА НАС, АЛИ САМ ЈОШ ВИШЕ ЗАБРИНУТ ЗА ЊЕГА. ЛАТИНИ СУ СТАРЕ ВАРАЛИЦЕ И КО ЗНА КАКВУ МУ ЗАМКУ СПРЕМАЈУ, АЛИ МИ НЕКЕМО БИТИ УЗ ЊЕГА ДА ГА БРАНИМО.

БРАКА ПОСЛУШАШЕ МАЈКУ И НАПИСАШЕ ПИСМО НАЈМАЉЕБ БРАТУ МИЛОШУ.